GIB

FEMEIA DE

CHARTA DIGITALIS GRATUITUS
2011

GIB I. MIHĂESCU

Femeia de ciocolată

nuvelă
1933

CHARTA DIGITALIS GRATUITUS
2011

*Apărută mai întâi în revista „*Gândirea*”, Cluj, an IV, nr. 12—13 şi V, nr. 1, 1925,* **Femeia de ciocolată** *a fost trasă în volum la „Editura Naţională — Ciornei S.A.”, fără să se indice anul apariţiei, însă, după cum menţionează critica şi istoria literară, datarea ei este fixată în 1933. Textul acesteia a fost colaţionat cu cel publicat în „*Gândirea*”, evitându-se astfel, apariţia unor neconcordanţe, a eventualelor omisiuni.*

În transcrierea textului nuvelei **Femeia de ciocolată** *am respectat formele lingvistice specifice autorului, dar, la rigoare, am aplicat normele ortografice în vigoare. Aşa se explică forme ca: „înghemuite”, „împintenaţi”, „străfulgerătoare”, „întraripată etc. Folosirea inconsecventă a dubletelor a fost unificată: „ferestreu” — „ferestrău”, „cari” — „care”, „părete” — „perete” au devenit „ferăstrău”, „care”, „perete” ş.a.*

Am păstrat, în schimb, alternanţele care exprimă o realitate lingvistică. Acolo unde a fost cazul, am tradus, în subsol, expresiile din limbi străine, menţionând, între paranteze, apartenenţa, lor (trad. ed.). Punctuaţia a fost actualizată tacit.

Constantin Popescu

Craiova 1984

Editura SCRISUL ROMÂNESC

.

Prăpastia aceea înfiorătoare avea pentru Negrişor ceva magnetic. De câte ori vizita pe domnişoara Eleonora, simţea parcă o nevoie stranie să se apropie de fereastră şi să-şi lase jumătatea superioară a corpului deasupra abisului. Atunci un drăcuşor începea să-l gâdile sub tălpi şi-l făcea să salte când pe una, când pe alta. Uneori se ţinea numai într-un deget de picior, iar mâinile împreunate îi cădeau de-a lungul zidului, de parcă ar fi fost gata să se arunce înot.

Numai domnişoara Eleonora putea să-l scoată din cadrul ferestrei. Îl găsea îndoit, pe prichici şi-l trăgea înapoi. De la un timp îl mustra, doar că apuca să pornească într-acolo — şi atunci el se mulţumea să arunce o privire furişă golului, pe care, de data asta, nu avea prilejul să-l adulmece până în fund. Domnişoara Eleonora, chiar se cam supăra.

— Dar lasă odată frate, fereasta aceea în pace. Ai

să-ţi rupi gâtul de asfalt!

Iar el zâmbea cu afectată modestie şi-o prevenea asigurător:

— Eu nu cad în prăpastie, decât dacă vreau.

Şi când erau musafiri la dânsa, domnişoara Eleonora chema pe Negrişor de la fereastră. Afară numai când printre aceştia se întâmpla să fie Modreanu.

Lucru curios! Modreanu era mai scund, mai slab, chiar pipernicit şi nici n-avea o figură cu adevărat frumoasă, aşa cum era a lui Negrişor — cu pieliţa de fildeş, cu părul cenuşiu şi cu umbra verzuie a mustăţii rase, sub nas. Modreanu avea, e drept un cap bărbătesc, dar era aşezat pe umeri şi trup de copil, însă avea o gură cam largă, încovoiată circumflex, pe bărbie şi o limbă lungă şi ascuţită ca de cameleon. Lui Negrişor i se părea un arc c-o săgeată. Vorbea pe un ton galeş care nu putea fi decât prefăcut.

Când cineva nu-i împărtăşea părerile sau îl întrerupea, vârful limbii lungi se repezea ca un ac de tăun. Cu multe lucruri văzute şi nevăzute, compara Negrişor, gura şi limba aceea! El nu putea înţelege cum toţi ascultătorii se prăpădeau de râs, când Modreanu lua la rând pe vreunul dintre dânşii, cu toate că nimeni nu scăpa de vârful săgeţilor lui. Pentru Negrişor însă săgeţile acestea nu erau muiate în nici un fel de duh.

Dar domnişoarei Eleonora îi plăcea mult să-l asculte

şi uita atunci cu totul de Negrişor, care se bălăbănea cu burta pe parmalâcul ferestrei, ca un călăreţ de la circuri ridicându-se pe spinarea unui cal în goană ameţitoare.

Într-o zi, fiind la fereastră — căci domnişoara Eleonora era preocupată de Modreanu — Negrişor descoperi în fundul abisului dreptunghiular şi asfaltat un ferăstrău mecanic, care ţipa sfâşietor. Un motor bufnea la răstimpuri egale prin răsuflătoare, iar oamenii, cu mâneci sumese până deasupra coatelor ridicau bârnele groase şi le aşezau pe planşetă, împingându-le spre roata, ce se învârtea atât de repede, că nu se putea vedea dintr-însa, decât cercul pe care-l descria. Lemnele erau făcute bucăţi cât ai clipi cu ochii, iar dedesubt movila de făină creştea ca la moară.

Lucrul era interesant de văzut; însă ce nu putea suferi Negrişor, era ţipătul acela mecanic şi asurzitor pe care-l scotea tăietoarea, ori de câte ori vreun lemn era apropiat de cercul fatal. Mai ales îl necăjea până la furie, nesimţirea lemnelor, care erau duse rând pe rând la supliciu: în locul ţipătului lor îndreptăţit de victime, ţipa însuşi călăul.

Negrişor privea uimit la voracitatea Molochului metalic. Şi cum i se întâmpla totdeauna când vedea ceva nou şi izbitor, închipuirea lui se şi grăbi să-l pună legat buştean pe scândura teribilei maşini. Muşchii feţei zadarnic i se forţau să dea drum strigătelor, căci o fâşie solid legată îi astupa gura, în schimb, la vederea mutrei lui speriate, înainte de a-l apuca în colţi, ferăstroaia se puse să urle de bucurie strident, înfricoşător.

Negrişor se scutură de groază, însă tocmai atunci motorul începu să păcănească din ce în ce mai rar, apoi când se potoli, roata se mai dădu peste cap de câteva ori, şi arătându-şi de-abia acuma dinţii lungi şi ascuţiţi ca ai mistreţului, rămase nemişcată, sinistră ca un rânjet imobil.

Liberat de închipuire, Negrişor o contempla din înălţime cu îngrozită luare aminte. De câte ori nu văzuse el până acum astfel de ferăstrae; însă niciodată nu-i venise în gând să rămână dinainte-le, ca acei gură cască de jos, care strânşi grămadă urmăreau, cum bicepşii lucrătorilor se contractau ridicând o tulpină.

Tulpina se lăsa greu, parcă împotrivindu-se; însă cu forţe îndoite, cu mari strigăte de obidă, tăietorii o aşezară pe eşafod, ţinând-o voiniceşte să nu scape cruntei pedepse. Motorul prinse să păcăne din nou, iar

oribila roată cu dinţi porni să chiăe cu sălbatecă veselie, pătrunzând crudă, în măruntaele lemnului.

Pentru întâia oară acum, Negrişor se retrase singur de la fereastră, înfiorat. Dacă nu s-ar fi întâmplat în casa Modreanu, retragerea lui grabnică ar fi fost socotită ca un eveniment de seamă şi ar fi fost primită cu aclamaţii. Aşa însă, aproape neobservat, el se strecură din salonaşul domnişoarei Eleonora şi porni ca de obicei când era întristat, pe drumuri lungi şi încâlcite de mahalale depărtate.

Un gând amarnic îl obseda de când cu priveliştea ferăstroaiei. De atunci el nu mai fusese la domnişoara Eleonora şi hotărâse să nu se mai ducă. Iar, în nesfârşitele plimbări la marginea oraşului, îi plăcea să vadă în închipuire pe Modreanu, legat butuc dinaintea dinţilor de metal. Îi plăceau mult ochii lui de copil, acum bulbucaţi de groază şi limba lui de reptilă, jucându-se ca un guşter în gură şi chirăind îngrozitor. Negrişor admira de sus, cu corpul cobiliţă pe prichici. Iar domnişoara Eleonora îi da necontenit zor: „Fugi frate de-acolo, că ai să-ţi rupi gâtul”.

Însă gura lui lărgită de plăcere se strânge acum şi faţa i-a îngălbenit. Modreanu chirăe aşa de fioros că ţipetele ajung până la Eleonora. El chiar strigă:

„Eleonora! Eleonora!”, iar Negrişor priveşte speriat la ea şi numai când îi vede capul palid, umbrit de pălăria neagră-cafenie a părului creţ şi vălmăşit, urmărind cu luare aminte împunsăturile acului în pânza fină, întinsă pe gherghef; numai atunci îşi capătă curajul.

Ah, lucrătorii aceia cu mânecile sumese şi cu braţe ca nişte capete de odgoane din porturi! Ce mai aşteaptă nemernicii?

— Dar cine ţipă acolo aşa de grozav? întreabă Eleonora.

Iar el:

— la nimic... un copil a fost lovit de altul... Nu-i interesant...

— Atunci ce stai acolo?

Lucrătorii ăştia se întrec cu gluma; ei au înconjurat eşafodul şi stau în juru-i negri şi râzând ca nişte inchizitori şi parcă se îmbată de strigătele celui legat: Doamne, de Modreanu râd oare, sau de el, Negrişor, de nu mai încep?...

— Frate, cine chiăe aşa?... parcă m-ar striga pe mine.

Ah, în sfârşit; motorul a început. Mai tare, mai tare motorule! Motorul bufneşte înfundat şi chirăiturile lui Modreanu sunt sorbite de bufnituri... Dar iată, maşina îşi ia avânt şi urletul ei sinistru porneşte triumfător. Ochii lui Modreanu s-au umflat să se spargă iar limba de

şarpe, deodată a început să se întindă, aşa cum ar creşte o floare vrăjită, se întinde, se întinde, acum a ajuns la etajul al II-lea.

Lucrătorii speriaţi împing buşteanul; chirăitul celui legat se contopeşte cu chirăitul maşinii şi Negrişor răsuflă de uşurare. Limba începe să scadă. Însă iată, roata şi-a încetinit mersul: câţiva dinţi i-au sărit. Modreanu a scos o mână din legături... Ce trup afurisit!...

Lucrătorii împing din greu şi roata ţipă acum de durere. Şi abia se învârteşte, abia pătrunde în corpul de fier, din când în când îi mai sare câte-un colţ. E înfricoşată şi ar da înapoi.

— Eleonora, Eleonora!...

— Cine mă strigă?

— Nimic, o părere...

Braţele împing cu deznădejde şi s-au contractat mai rău ca faţa lui Modreanu... Negrişor închide ochii: oamenii strigă şi asudă: ă... ruup... roata ţipă... motorul nu se lasă... Modreanu geme din ce în ce mai sugrumat.

— Doamne, dar ce e acolo... ah, Modreanu!...

Ea dă un ţipăt sfâşietor şi strigă pe fereastră cu toată puterea...

— Pentru numele lui Dumnezeu, daţi-i drumul, pentru

numele lui Dumnezeu, nu-l canoniţi...

— Lasă-i, geme Negrişor strângând şi mai puternic pleoapele... Lasă-i să sfârşească... e prea târziu...

Şi-şi închipuie pe domnişoara Eleonora făcând paşi îngroziţi spre fundul odăii, privindu-l uimită, înfricoşată, dezgustată: gâtul i se agită de parcă ar fi cuprins-o frigurile şi nu nimereşte cuvintele, cu care trebuie să-l strivească: Tu, tu ai vrut-o...

Dar Negrişor se apără strângând până la cea mai din urmă putinţă ploapele; ar strânge şi urechile, dacă ar fi posibil; dar nu, urechile îi trebuie ca să prindă cu ele, de jos scrâşnetul maşinii.

Atunci o mână moale i se aşează pe mâna lui. Negrişor tresare: un umăr cald se alătură de umărul lui.

Negrişor deschide ochii: din Modreanu n-au mai rămas decât două bucăţi de lemn. Motorul s-a stricat, roata şi-a pierdut jumătate din dinţi, lucrătorii s-au lăsat jos unul lângă altul pe bordura trotoarului cu capul în palme, cu coatele pe genunchi, abătuţi şi deznădăjduiţi.

Negrişor se înfige înfricoşat în umărul vecin, în umărul cald, care parcă-l ridică din această deprimare generală.

— Eleonora, domnişoară Eleonora, apleacă-te să vezi... Ah... ce clipă... Ce clipă de miracol biblic... să-i

strige Eleonorei:

— El nu mai este, el nu mai este, el a murit, uite-l în două...

Parcă era un semn, căci necontenit închipuirea asta barocă îi venea în minte. După ea, pleca într-una, dis de dimineaţă până în faptul serii, prin mahalale întortocheate şi chiar dincolo de ele, pe câmpuri: căci numai pe acolo o găsea. Prietenii nu-l mai văzuseră de mult, domnişoara Eleonora la fel. Ea întrebase pe toţi despre dânsul, dar nimeni nu ştiuse să dea vre-un răspuns.

Era un semn, cu siguranţă. Dar dacă s-ar fi dus şi ar fi văzut că totul nu-i decât o închipuire fadă, bolnăvicioasă, Dumnezeule ce s-ar fi putut întâmpla atunci! Dumnezeule, cum ar fi putut primi în piept acest brânci teribil al realităţii? Nu, trebuia să rămână cu această bizară închipuire, s-o adulmece pe drum, s-o fugărească pe câmpuri, până ea singură se va destrăma încetul cu încetul, îşi va pierde conturul şi culorile, va deveni vagă şi translucidă, până într-o bună dimineaţă nu va mai apare de loc. Atunci va fi desigur pregătit să apară iarăşi în faţa domnişoarei Eleonora.

Rătăcea deci ca un câine vagabond oriunde-l

duceau picioarele: nu avea, nu voia să aibă nici o alegere. Ocolea numai cu încăpăţânare centrul oraşului. I se întâmpla uneori să se oprească lângă un joc zgomotos de copii mici, pe care-i privea lung şi cu drag, scăldaţi în praful însorit al mahalalei. Dar cum îi învăluia mai cu drag şi mai cu luare aminte în luminile ochilor, descoperea îndată în trăsăturile vreunuia, chipul lui Modreanu, dispoziţia figurii lui în izbitor rudiment. Ameţit privea la vecin dar şi acesta era o altă formă a aceluiaşi chip rău şi nesuferit. Şi toate capetele acestea mici se întorceau atunci spre dânsul şi-l prindeau între ascuţişuri reci de ochi răi şi fascinatori, se înălţau spre el numeroase şi lente vărsând asupra-i flacăra limbilor subţiri şi despicate, de parcă s-ar fi trezit pe neaşteptate dinaintea unui cuib de vipere. Fugea îngrozit şi se oprea hăt departe, ca să privească înapoi, dar atunci totul revenea la firesc şi jocul copiilor continua de departe normal şi străin de dânsul, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat, ca şi când nici n-ar fi trecut pe lângă dânşii şi nici măcar nu le-ar fi întrerupt cât de puţin atenţia încordată, cu oprirea lui prietenească, cu graba lui subită, fricoasă, insolită.

Îşi făcu acum de lucru, să bată mahalalele în căutarea cercurilor de copii în joc. O curiozitate stranie şi fără domol îl mâna acum să găsească în mişuna capetelor de plozi, pe acela care ar purta pe faţă pecetea ce i-o pusese şi lui Dumnezeu. Dar bătu drumurile degeaba: în tot oraşul era cu neputinţă de dat de un Negrişor

copil; în schimb, ah, în schimb Modreni, cât pofteşti!

Negrişor se simţi străin şi duşmănit de tot oraşul din această cauză; pe urmă însă îşi aminti că raritățile nu sunt propriu-zis decât exemplare de lux. Dar asta tot nu-l determină să se reîntoarcă la domnişoara Eleonora.

Într-o seară, când mângâia un copil cu privire imensă şi albastră şi cu păr blond cârlionţat, pe care ceata Modrenilor cu ochi de veveriţă şi cu capetele tunse de soldaţi îl încălecaseră într-un colţ pe furiş şi-l ghiontiseră zdravăn, o femeie înaltă, cu piele oacheşe, se apropie să ia copilul. Negrişor tresări, căci femeia fără pălărie, dar bine îmbrăcată, semăna la culoare cu domnişoara Eleonora.

Negrişor se luă după dânşii, încurajat de privirile copilului, care, întorcea necontenit capul spre salvatorul neaşteptat. Femeia nu-şi iuţea pasul, nu privea înapoi, dar în poartă se opri şi-i surâse.

Apoi trăgând copilul în curte îl lăsă şi se puse pe fugă. Fustele se agitară, lăsând în răstimpuri să se întrevadă pulpele rotunde. Pe scara de piatră, ea se opri iarăşi şi brusc ochii ei făcură semnul consacrat acceptării şi poftirii. Pe urmă se aruncă înăuntru; dar Negrişor, care rămăsese nemişcat, îi văzu forma înegrind perdeluţele geamlâcului săliţei.

Atunci pătrunse în curte: copilul care stătea pe vine şi era ocupat să toace cu o nuieluşă o moviliţă de glod uscat, întoarse capul spre dânsul, dar numai o clipă;

pe urmă se porni cu şi mai multă furie asupra grămezii de pământ. Negrişor se apropie de el şi-l întrebă cum îl cheamă. Copilul, aruncă repede o privire spre geamlâcul săliţei, în dosul căruia pândea necontenit forma omenească: zâmbi fără să răspundă şi se puse pe fugă, mistuindu-se în tufişurile din fund. Uşa săliţei se deschise dinăuntru şi rămase astfel, invitându-l, fără ca nimeni să apară în cadrul ei.

Intră. Femeia îl întâmpină în dosul geamlâcului cu un râs prietenesc şi de astă dată uşa se închise. Negrişor privi la râsul ei, dar numaidecât ochii îi rămaseră încleştaţi în decolteul brun, de unde porneau să se ascundă rădăcinile sânilor. Femeia îl îmbie, pe ungureşte:

— Teşek... teşek... paranciolni...*

— Cum te cheamă? întreabă Negrişor, cu glas sugrumat.

— Nem tudom...**

— Numele... numele... Roza, Ilona, Vilma... Hergi?...

— A, Şari...

— Nu ştii chiar deloc româneşte...

— Puţin, puţin... vorbeşte... igen... puţin... Kici... noghion keveşet...***

---

* Poftim... poftim... porunceşte... magh. (trad. ed.).
** Nu ştiu..., magh. (trad. ed.).
*** ...da ...puţin ...foarte puţin, magh. (trad. ed.).

Îl pofti într-un fel de salon, în camera de la stradă. Negrişor se apucă să-i explice că micii drăcuşori, din mâna cărora îi scăpase copilul, erau duşmanii lui fireşti, ca unii ce simţeau din instinct că el e de altă natură decât dânşii. O duşmănie surdă ce va dura toată viaţa, şi care izbucneşte numai când oamenii sunt copii, deci sălbatici, or când se trezesc cu toţii faţă-n faţă, în salonul vreunei domnişoare Eleonora.

Dar la amintirea domnişoarei Eleonora privirile lui se încleştară din nou de rădăcinile sânilor bruni. Şari ridica din umeri complet nedumerită... nu înţelesese ce vrusese să spună el de copii, ba chiar întoarse vorba şi se căznea cu românească ei şchioapă să-l ispitească înspre alte teme de vorbă, să afle ceva mai ales, despre viaţa lui.

Dar vorbindu-i despre dânsul, fatal el trebuia să-şi cârmească vorbirea spre Modreanu, şi spre rasa acestuia. Îi pomeni aşadar despre ferăstroaică şi despre domnişoara Eleonora. Şari ridică iară din umerii ei negricioşi. Cât despre Eleonora, ea crezu c-a ghicit numaidecât.

— Eleonore, logodnic, io, io... tudom...*

Dar Negrişor, care nu putea suferi decât lucrurile lămurite, trebuie să-i explice că dacă n-ar fi fost Modreanu, fără îndoială că de mult s-ar fi terminat şi

* ...eu, eu... ştiu..., magh. (trad. ed.).

cu logodna şi poate s-ar fi făcut şi nunta, dacă Eleonora n-ar mai fi aşteptat câteva luni, până ce şi-ar fi trecut doctoratul...

— Aste Modrean, îşi dădu cu părerea Şari, striche la logodna ta...

Şi pentru că se înserase, ieşi să dea de mâncare şi să-şi culce copilul. Când reveni, Negrişor, tocmai era şi el gata de plecare: îl găsi cercetând fotografiile din pereţi şi de pe scrinuri, majoritatea de oameni tineri şi chipeşi. Ea-l luă de mână şi-l duse în faţa portretului mare şi colorat, al unui ofiţer, în uniformă austriacă.

— Asta Elenore al meu... îi împărtăşi ea cu neţărmurită duioşie. Apoi completă: Fost, fost... război... perdut...

— Mort?...

— Nu ştii nimic...

Ea mai dădu câteva lămuriri complementare pe ungureşte, pe care Negrişor, le primi cu înclinări din cap, după fiecare cuvânt, deşi nu pricepea o boabă. Atunci Şari se avântă şi începu să evoce cu largi gesturi, cu întinderi lascive, cu clipiri pătimaşe, cu lovituri de picior în podea, iubirea şi trecutul ei, care, pe cât putea înţelege Negrişor, desigur doar din gesturi, şi din ungureasca ei cadenţată şi dulce, trebuie să fi fost nespus de vesel şi focos.

— Tudom?

— Tudom, tudom!

El se aşezase pe un scaun şi asculta într-adevăr cu o plăcere negândit de mare, această spovedanie, pe care o înţelegea de minune, cu toate că era făcută într-o limbă din care nu putea prinde decât trei vorbe la o sută. Iar în faţa lui, Şari, care văzuse că desele lui aprobări nu corespund de loc cu sensul cuvintelor rostite continua totuşi să-i povestească doar inimii lui fericirea-i apusă în graiul ei neînţeles, mişcată de propria-i cuvântare, cu glas din ce în ce mai tremurat, cu ochii din ce în ce mai umeziţi...

Nu-l lăsă să plece, dispăru în săliţă, pentru a se reîntoarce cu o faţă albă de masă, împăturită şi un teanc de tacâmuri. Atunci el îi declară, punându-i degetul pe decolteu:

— Brun... negru... fekete*... asta frumos... sep... place... aşa are şi Eleonora, la fel...

— Eleonore fekete?...

— Fekete...

— A... tudom...

---

* ...brun..., magh. (trad. ed.)

Ea dădu din cap luminată şi-şi lasă obrazul spre dânsul: dar el nu pricepu că trebuie s-o sărute şi privi nelinişţit pe masă, cu ce ar putea s-o servească...

Sunetul strident al soneriei, îi făcu să tresare. Ea se ridică şi dispăru în săliţă... Negrişor auzi voce tare, bărbătească, apoi şoapte: apoi zgomot de uşă, apoi nimic.

Şi minutele trecură lungi. Strada asta era o adevărată pustietate: nici un pas nu răsuna pe caldarâmul trotoarului. În schimb minutele din perete băteau melodios în sonoritatea faianţei. El le urmări atent câtăva vreme cum săreau din veşnicie şi se căţărau de acul urcător, care le ridica cu hârâit surd. Apoi când îşi împlineau viaţa Negrişor auzea lămurit un ţăcănit uşor şi i se părea ca o suflare stingându-se pe lanţul coborâtor.

El îşi vârî mâinile în buzunare şi începu să se plimbe prin odaie, ferind colţurile mesei. Iar minutele treceau, treceau: acum ele îl interesau mai mult ca fotografiile. Acelea barem, când erau vii, îşi duraseră o stăpânire mai îndelungată asupra acestor lucruri şi asupra timpurilor în care sălăşuiau. Dar minutele de faţă, cu vieţi egale, tăiate la capete, ca surcelele, îl întristau cu adevărat. Ceasul bătu de câteva ori, Negrişor văzu că e zece, dar acum îl interesa nespus să vadă, pe unde ar mai putea sui minutele noi, când acul cel mare a început coborâşul. Desigur pe braţul care se scurtează

al lanţului; se învârtesc apoi printre rotiţe, alunecă pe osia acelor şi aşteaptă în dosul cadranului alb, ca sufletele înghemuite în faţa marelui hiat al necuprinsului. Pe urmă, când ceasul le-a punctat cariera, câte unul începea să alunece spre vârful acului, ca un copil călare pe bârna unei cumpene ce-a pornit să se aplece spre negrul abis. Cu fiecare nou tic-tac, se petrece câte o rostogolire; dar atunci care mai e bucuria lor de a exista dacă n-au nici cel mai neînsemnat răgaz? se întrebă înciudat Negrişor. A, ba da, este una: aceea a suişului şi-a aşteptării în dosul albului cadran. De cum începe legitimarea rostului fiecăreia, cumpăna bucuriei începe să se lase: viaţa de răspundere e, pentru toţi şi toate, acelaş repede alunecuş.

Deci toate bune şi la locul lor, deci aidoma ca-n viaţa pământească, dar Şari tot nu venea. Ea nu-şi da seama câte capete noi de minute rostogolite sub secera intransigentă a timpului costă întârzierea ei.

Luminat de-o idee străfulgerătoare, Negrişor îşi scoase ceasul să controleze pe Einstein. Dacă minutarul ceasornicului lui era mai scurt decât al pendulei de faianţă, nimic nu împiedeca minutele ceasornicului de buzunar să alunece pe cumpănă mai repede decât ale minutelor ceasornicului din părete. Deci timpul era într-adevăr relativ. Şi-l găsi cu adevărat relativ dar tocmai contrariu de cum se aştepta: minutele alunecau mai încet pe minutarul ceasornicului său decât pe al celui din părete... Aşadar unul din ceasornice trebuia reparat.

Iar Şari tot nu venea.

Însă Negrişor tot făcu o descoperire, încă nespus de importantă. Acum la coborârea minutarului, mecanismul ceasului, nu mai lăsa să se audă acel ţăcănit displăcut, care însoţea tic-tacul ritmic al ornicului. Rămânea deci să vadă dacă el avea să revie, când minutarul va începe să urce din nou... Adică după ce se va împlini zece şi jumătate. Dar până atunci poate venea Şari... Nu, iacă, de data asta, Negrişor ar fi dorit cu tot dinadinsul ca Şari să mai întârzie.

Ornicul punctă tare jumătatea şi pe urmă minutarul începu să urce... Negrişor aşteptă cu sufletul reţinut... trecu un minut, două... mai multe... şi nimic...

— Stai, să înceapă urcuşul adevărat! se îmbărbătă Negrişor. Şi iată ţăcănitul se auzi, pe urmă altul, pe urmă altul... În fiecare minut câte unul.

— Minutele au greutate! constată el luminat. Timpul are greutate. De ce nu, dacă şi lumina are la rându-i.

Şi o clipă se văzu cu mustăţi şi cu păr învolburat à la Einstein, iar în altă clipă cu redingotă roşie, cu pantaloni scurţi, ras, tras la faţă şi cu perucă à la Newton.

Negrişor zâmbi. Dumnezeule, cu ce calcule subtile,

ar trebui să dovedeşti o propoziţie atât de neaşteptată: Timpul are greutate, curgerea timpului e supusă legilor gravitaţiei... ce expresie elegantă şi savantă... cum i-ar înfige ea numele ca un cui de aur în catapeteasma veşniciei? Cum ar asculta Eleonora pe domnul docent Verzeleanu, la cursul de istorie contemporană a filosofiei... cum i-ar mânca pocăită vorbele şi ifosele lui de pedant încă necopt: „în anul una mie nouă sute douăzeci şi patru românul Lucian Negrişor dovedi prin celebrele lui formule gravitatea timpului. Din acel moment domnilor, o prefacere totală, o răsturnare completă a vechilor noţiuni se efectuă în ştiinţă şi filosofie... Teoria lui Einstein îşi atinse astfel apogeul şi...”

Eleonorei îi cam place puţin Verzeleanu. Modul cum îşi boţeşte buzele şi cum plescăe limba la rădăcinile gingiilor de câte ori începe o nouă dezvoltare or rosteşte vre-un nume de autor rar sau de titlu nemaiauzit i se pare foarte... universitar şi de gust deosebit. Poate şi aceasta e una din cauzele atracţiei pe care Modreanu o exercită asupra ei: imitaţia servilă a gesturilor lui Verzeleanu, imitaţie care pe el îl scoate din sărite. E o ciudăţenie stupidă, într-adevăr, cum femeile astea, pot să înghită şi chiar să savureze, până şi maimuţărelile cele mai evidente.

Dar acum închipuiţi-vă pe Eleonora lângă Modreanu, ascultând în mare tăcere, întreruptă doar de foşnetul

caietelor şi apăsarea rapidă a creioanelor, răsunând deodată numele lui Negrişor, într-o companie atât de ilustră: Newton, Hume, Kant, Bergson, Einstein... Lucian Negrişor... vai parcă simte înţepeneala gâtului lui Modreanu, şi vede deschizându-se enorm ochii Eleonorei, ca nişte flori întunecate ce se dau cu petalele larg deschise, luminii soarelui matinal.

Dar ornicul scârţâi chiar acum şi zgomotul acesta de ceasornic hodorogit, i se păru lui Negrişor atât de meschin, atât de copilăresc, atât de caraghios pentru a duce cu el la apogeu teoria lui Einstein încât deşteptarea din amăgirea de-o clipă chiar că-l întristă.

Alteori, căderi de acestea din cât de avântate visuri nu-i produceau nici o impresie. Acum însă realitatea îl luase prea brusc şi prea repede ca pe un copil în braţe aşezându-l, fără nici o vorbă, de-a dreptul în fundul banal şi etern, al mediocrităţii cotidiene. Şi iar, desigur, aci găsi din nou pe Modreanu, care îl primi cu un rânjet de satisfacţie şi cu sinistrul lui îndemn prietenesc: „Şezi jos, şezi jos, Negrişor, odihneşte-te băiete... şi lasă astea...

În cele din urmă îl cotropi o tristeţe atât de mare şi de adâncă, că fu gata să-şi ia pălăria şi s-o şteargă binişor. Dar atunci se auzi deodată zgomot de uşă, paşi şi şoaptă şi iar zgomot de uşă. Un pas rar şi apăsat se

apropie de poartă şi trecu rând pe rând pe sub fereastra care da în curte şi pe sub ferestrele, care dau în stradă. Acum Şari nu mai întârzie decât câteva minute, apoi apăru puţin congestionată şi grăbită.

— Drago... aşteptat la el... Kiş lelkem...*

Îi apropie capul de sân, pe urmă se strâmbă şi făcu cu pumnul spre ferestrele negre, probabil pasului care se depărta.

— Asta minding untat...** plicti... plicti... plictiseşte... plictiseşte...

Îl apucă de mână şi-l trase pe scaun şi începu să-l servească maternă cu degetele ei suspecte. Negrişor vroi să refuze, dar neguriul decolteului îl făcu să cedeze, în vreme ce-şi înfipse ca nişte dinţi ochii în halca de bronz a gâtului elegant. Ea-i oferea orice cu volubilitate, îl îndemna să mănânce chiar când el era cu gura plină, se minuna toată, lung şi zgomotos în graiul ei străin, când se declara satisfăcut. Atunci descoperi un mijloc de a-i stimula şi mai mult pofta, care-o amuza nespus: îi oferea câte ceva, de unde întâi muşcase dânsa. Chiar purta spre gura lui, câte o bucată de pâine or de „salami”, pe care o ţinea strâns cu dinţii. El trebuia să apuce din partea rămasă liberă şi să sfâşie: când bucata de pâine rezista, trebuiau să se

* ...sufleţelul meu, magh. (trad. ed.).
** Te-ai plictisit..., magh. (trad. ed.).

sprijine unul de umerii celuilalt, ba chiar începură să se strângă piept la piept, înghiţiră grăbiţi bucăturile nemestecate şi buzele li se împreunară lacome. Ea gemea şi ofta, când îmbrăţişarea devenea mai apăsătoare, invoca necontenit pe Dumnezeu: Ioi Iştenem! Iar el simţea pieptul tare de bronz, topindu-se de pieptul lui: ceasornicul scârţâi lung şi bătu douăsprezece lovituri. Abia acum Negrişor putu să-şi aducă aminte de tristeţea de adineauri, de Newton, de Einstein şi de Bergson şi zâmbi de toţi aceştia, înfingându-se în sânul cald al Şarei. Braţele li se împletise pe sub subţiori şi pe după gâturi, buzele le erau necontenit una şi din pieptul, din gura, din ochii ei el simţea venind un puternic efluviu, de bucurie, de bunăvoinţă, de simpatie profundă care îi acapara sufletul lui, se îmbina cu el, formau împreună un singur element, îşi băteau joc de legile fizice, căci împotriva însăşi a temeliei lor, ocupau împreună aceiaşi porţiune de spaţiu în acelaş timp.

— De ce nu e Eleonora! se gândi Negrişor.

Iar Şari ofta adânc în acelaşi timp:

— Ioi Iştenem...

Poarta se izbi cu putere de gard şi se auziră paşi împintenaţi de militar. Şari se ridică vădit plictisită şi se despărţi abia după mulţime de mângâieri şi cuvinte dulci, inauzibile, ca o mămică de un copil iubit. Ieşi apoi în săliţă. Se auziră din nou uşi, paşi şi iarăşi o ultimă trântitură, ca de un capac, care s-a lăsat cu putere,

peste ceea ce trebuia acoperit. Şi iarăşi tăcere şi minute, dar de astă dată Negrişor se ridică şi începu să se plimbe energic, refuzând categoric, să se mai gândească la Einstein şi la Newton. Refuză să se mai gândească şi la domnişoara Eleonora, care putea să rămână cât va vrea cu Modreanu al ei. Între această cocotă, care-şi dă sufletul, păstrat cu atâta zgârcenie, prin cele mai scandaloase tăvăliturі şi această domnişoară de lume bună, care şi-l împrumută la toţi şi nu-şi fereşte decât admirabila ei piele brună, preferă pe cea dintâi.

Dar ceea ce încânta uimitor pe Negrişor era această revelaţie extraordinară, că domnişoara Eleonora n-a rezistat în inima lui nici unei cocote: că ea nu-l domina, decât cu acea culoare, stranie, a fiinţei ei, cum el nu mai întâlnise niciodată. Nu mai întâlnise, dar acum iată a întâlnit! Ha, ha, a întâlnit...

Uşi răsunătoare, paşi, pinteni! Zgomotele de-adineaori, numai că acum în sens invers. Paşi largi, sonori, satisfăcuţi de ofiţer... Cu ăsta a mers mai repede, se cunoaşte că e...

Negrişor simte ceva neplăcut, zburlindu-i sufletul. Se aşează pe-o canapea, şi-şi afundă capul în pumni. Şari întârziază şi mai mult ca întâi şi el ar vrea să înconjure de mulţumire această întârziere, dar se scutură deodată de parcă i-ar fi picat cineva pe limbă suc de lămâie.

Primeşte pe Şari cu un surâs compătimitor şi stânjenit, iar ea se interesează cu grijă:

— Nu întârziat mult... nu?... Asta bun cliente... Asta nu fură tot timp dela omant al meu... Dela Kici... dela drago... omant al meu...

Şi se aşează lângă dânsul pe canapea înlănţuindu-l cu putere de bărbat.

Se trezi dimineaţa, scăldat tot de soare, în hurducăturile ornicului. Şari dormea şi ridicarea lui pe şezut n-o deşteptă. Dormea adânc şi-n somnul ei, faţa trasă, pierdută, părea să nu poarte nici-o amintire despre dânsul, despre împreuna lor plăcere. Sari dormea un somn străin: văpaia uşoară, matinală a soarelui îi punea parcă o uimire pe figură, o uimire grozavă, imensă, scofâlcită. Iar pieptul i-l umplea tot în această văpaie până-n culmile sânilor. Negrişor vroi să contemple la cruda lumină, culoarea Eleonorei.

Însă n-o mai găsi. Lumina lămpei îl amăgise. Pielea Şarei, era de-un brun-vânăt, iar acolo unde bătea soarele, de-un alb marmorean, cu vine violacee. Pe când îşi aduce perfect de bine aminte că şi sub razele soarelui de nămiază, Eleonora îşi păstrează culoarea ei de-un negru-galben, un negru dulce, ciocolatiu.

Negrişor se întristă pentru toată acea dimineaţă; ceea ce nădăjduise în ascuns, nu se putea împlini.

Femeile frumoase nu se puteau substitui ca proaspăt născuţii în leagăne:

Dumnezeule, unde altundeva ar mai putea găsi culoarea aceea, atât de rară, atât de delicată...

El plecă trist de la Şari, care, se arătă nespus de nedumerită şi înduioşată de schimbarea lui. O luă acum de-a dreptul spre străzile centrale, pe care nu le mai văzuse de multă vreme. Dacă Eleonora ieşise cumva în dimineaţa asta, o va urmări de aproape şi-i va examina nuanţa decolteului, ori de câte ori va răzbate în soarele matinal... Dacă gâtul de ciocolată s*e* va preface îndată în marmoră cu vine albăstrii, va striga ura! în gând de trei ori, va saluta ceremonios pe Eleonora şi fără să-i spună un cuvânt se va înapoia într-un suflet la Şari.

Dar el e trist dinainte, căci ştie: aşa ceva nu se va întâmpla. Nu s-a întâmplat niciodată să-i iasă ceva anume pe gândul lui, de asta nu mai încape îndoială. A observat bine de tot acest lucru. Ba-i vine să creadă uneori, chiar că până şi lucrurile se schimbă, când el vrea să le vadă într-un anumit fel — tocmai pentru că el le doreşte să fie astfel cum sunt în realitate şi cum nu le va vedea niciodată. Dacă în locul lui ar fi fost Newton sau Einstein în camera Şarei, cu siguranţă că gravitatea minutelor ar fi fost o realitate şi o mare lege naturală, ar fi fost descoperită într-un moment de plictiseală şi aşteptare. Dar pentru că i-a fost dat lui, lui Negrişor, să bage de seamă acel trosnet bizar al

ceasornicului, el nu mai poate fi acum decât un banal efect de hodorogeală al vechiturii din perete şi toată ideea o trăsnaie ridicolă şi stupidă, un gând caraghios de copil or de nebun. Cu siguranţă deci, culoarea Eleonorei va fi identică în soarele matinal cu aceea din soarele miezului de ziuă, din lumina becurilor, din umbra după amiezilor or din umbra interiorului: culoarea irezistibilă a ciocolatei. Tocmai pentru că el vrea să nu fie astfel.

Dar fu o adevărată izbucnire de bucurie, când tovarăşii de viaţă şi de petreceri, se treziră cu el, printre dânşii, în această dulce şi plăcută dimineaţă.

— Negrişor! Negrişor!... Fiule rătăcit!...

— S-a întors... s-a întors... e al nostru...

— Tăiaţi viţelul cel gras!...

Mai bine de un sfert de oră, ei se grăbiră cu întrebările, dezghiocându-l din toate chiotoarele şi învârtindu-l în toate chipurile.

În cele din urmă îi împrăştiară noutatea cea mare. Adică, ei nu i-au spus nimic dela dânşii, aşa încât să crezi în vre-o păcăleală de prost gust, sau în orice altă şotie, pregătită dinainte...

Dimpotrivă, Saghin a pronunţat lămurit aceste cuvinte:

— Credeam că v-am pierdut pe amândoi...

— Cum, pe amândoi?

— Pe tine şi pe Modreanu.

— Nu înţeleg.

— Cum, nu ştii că Modreanu a dispărut?

— A dispărut?

— De trei zile...

— De trei...

— L-am căutat acasă, la birou, în toate părţile şi nimic. Iar aseară un cadavru a fost găsit în Dumbravă.

Era de-ajuns să te gândeşti că prietenii aceştia buni, nu se grăbiseră să-i dea chiar de la început această veste, pentru a înţelege limpede cât de serios vorbeau. Făcuseră poate vre-o legătură între absenţele lor simultane? Bănuiseră cumva... Ho, ho... dar nu e timp de depănat acum mosorul supoziţiilor. Destul că Modreanu a fost descoperit într-o bună dimineaţă sub formă de cadavru... Iată ce-a ieşit în locul gravitaţiei timpului, iată ce i-a dăruit natura, pe care s-a grăbit s-o califice de avară şi vitregă, faţă de biata lui persoană. S-a grăbit ca un imbecil... că nu se poate desbăra de acest obicei stupid, de a se socoti totdeauna, mic, umilit, nedreptăţit, de oricine şi de orice...

Ochii lui cresc imenşi de lumină şi de beţia norocului.

— Sărrracul Modreanu! exclamă atunci, aducându-şi

aminte că a întârziat cu compătimirea. Săracul Modreanu! Cine i-o fi făcut asta?...

— În Dumbravă l-au găsit, i se răspunse şi toţi ochii aceştia îl încercuiră din nou arzători. Compătimirea aceea cam forţată şi târzie — Negrişor băgase bine de seamă — îi făcuse pe toţi să tresară, ba chiar să-şi alunece luminile privirilor unii către alţii, cu nedumerire şi tâlc, în acelaşi timp...

— Cum, serios, tu n-ai ştiut nimic?...

Lui Negrişor, îi trecu un curent de teamă prin oase. Mare minunea dracului: de o săptămână el însuşi n-a mai dat cu ochii de nimeni... şi a fost şi prin Dumbravă de câteva ori... ba chiar şi pe înserate...

— Însă e aşa de ciopârţit, aşa de scrijelit că nu se cunoaşte nimic dintr-însul... După statură totuşi...

Ah, iată un fior şi mai neplăcut, de-o mie de ori mai neplăcut, decât toate neplăcerile unei bănuieli nedrepte: dar el trebuie să fie, el, Modreanu... Negrişor ştie: uneori natura e mai atentă şi faţă de el; pentru orice deziluzie mai tare, îi dă câte-o mică, o fărâmă de compensaţie. A observat asta, n-are ce zice. Numai că acum compensaţia e prea considerabilă... uimitor de disproporţionată faţă de atenţiile mărunţele pe care natura i le arată, din când în când, parcă mai mult în joacă şi în derâdere. Dar dacă acuma...

Ceilalţi l-au privit încordaţi tot timpul acestei scurte alungări de gânduri. Iar în cele din urmă Moruneanu a

rostit liniştitor:

— A fost prins şi ucigaşul, care a mărturisit totul... N-are idee cine-a fost asasinatul, iar hainele şi lucrurile i le-a aruncat în râu, oprindu-şi doar banii. Corpul mortului fiind greu, s-a mulţumit să-l scrijelească numai pentru a zădărnici orice căutare.

Ochii lui Negrişor se umplură de lacrimi. Pentru întâia oară în viaţa lui, înţelegea ce va să zică norocul, bucuria, dusă până la beţie, la paroxism.

Iar prietenii fură nespus de mişcaţi în faţa acestor lacrimi spontane. Dar Negrişor îşi luă rămas bun, hotărât să se ducă la morgă; el nu se va putea înşela pentru nimic în lume în faţa cadavrului.

— Dacă nu este el?... E foarte posibil să nu fie..., bâlbâi el, atât de îngrijat de-o teamă bruscă şi covârşitoare, că prietenii, mişcaţi adânc, se hotărâră, în corpore, să-l urmeze.

Era într-adevăr, cu neputiinţă, de văzut ceva, în această masă de cărnuri şi de cartilagii insulate. Peste hăcuiala criminalului, doctorul se amuzase să-şi revizuiască toate abilităţile în arta de a diseca. Pentru că stârvul urma să fie îngropat şi pentru că până în prezent nu fusese reclamat de nici o rudă, nimeni nu se ostenise să coase sau să pună vre-o rânduială în această harcea-parcea de rămăşiţe pământeşti, în

care mirosul puternic al formolului, nu izbutise să omoare până la una, orice şuviţă de odoare cadaverică.

Negrişor era dezolat: nici un alt semn, nici un alt indiciu afară de statură, — şi aceea desigur zgârcită, dar într-atât, numai cât firesc putea să se zgârcească, după moarte, un individ de dimensiunile lui Modreanu în viaţă. O tristeţe fără margini acoperi ca o paloare figura lui Negrişor. Aceeaşi soartă nemernică, de totdeauna, îi rânjea acum în faţă: niciodată, vai niciodată, nu se putuse bucura şi el de o fericire completă. Era amărât, îndurerat, indignat, încât bunii prieteni, nu putură să nu observe această atitudine şi să nu-şi uşureze sufletul, cu cele mai sincere regrete:

— Şi când mă gândesc, Negrişor, începu unul, că un moment eu am putut crede că... În sfârşit... pentru că dispăruseră̆ţi amândoi... pentru că... amândoi... aveaţi aceeaşi...

—Nu numai el, dar noi toţi am crezut aşa, Negrişor, iartă-ne... Până şi domnişoara Eleonora... Dar am greşit... sufletul tău curat nu putea merge cu ura, ce zic, cu ura, cu... necazul... până la o limită oarecare înţeleg... dar în nici un caz până la moarte...

— Era să fii urmărit, dacă nu se preda criminalul...

— Dar ea, domnişoara Eleonora, ce-a gândit de toate astea, întrebă sugrumat Negrişor.

— Era consternată...

— Când a auzit că s-a descoperit criminalul adevărat, a fost apucata de o mare criză de lacrimi...

— Ea ţinea, la amândoi deopotrivă, pe cât s-a văzut...

— Şi ca să vă piardă pe amândoi...

Găsi pe domnişoara Eleonora cu bărbia sprijinită în podul palmei micuţe, cu privirea rătăcită. Figura i-era trasă şi pierdută. Paliditatea feţei brune, îi da o înfăţişare cu totul stranie, gravă, tragică...

— Va să zică s-a terminat cu bunul nostru prieten Modreanu, domnişoară Eleonora...

Ea-i răspunse printr-un geamăt uşor, care însoţi o vagă înclinare a capului.

Şi deodată Negrişor îşi simţi picioarele deslipindu-se de pământ, ca şi când le-ar fi împins cineva de sub scânduri şi le-ar fi aţâţat la joc, gâdilându-le sau suflând cu putere în ele ca în nişte flăcări galbene şi zglobii, — şi deodată îşi simţi omuşorul dând sălbatec să zvâcnească, să strige, să chiăe, să hohotească, iar mâinile, frânte din coate erau gata să se ridice în sus şi degetele să pocnească tactul.

Abia se putea ţine să nu profaneze minunata durere a domnişoarei Eleonora. Vai ce strălucire avea în ochi

când era tristă, vai ce mari gene avea, parcă-i creşteau odată cu durerea! Îi venea să-i cadă în genunchi şi să-i spună, s-o roage:

— O, nu mai fi aşa de tristă, nu mai fi aşa frumoasă, pentru el...

În clipa aceea, din cauza tăcerii, Negrişor profită de timp, pentru a se închipui el jelit, pentru a o închipui cu o strălucire încă odată mai puternică în ochi, cu gene încă odată mai mari, din cauza lui, numai din cauza dispariţiunei lui enigmatice din mijlocul prietenilor şi al oraşului. Şi-şi închipui pe Modreanu, aşteptând, în pioasă reculegere, lângă domnişoara Eleonora, ca ea să-i adreseze primul cuvânt. Ah, îi vede buzele jucând de nerăbdare şi ochii sticlind cu răutate şi ironie şi limba lungă de cameleon, jucând nerăbdătoare pe straşina buzelor. Îl simte pregătind nu cuvinte de îmbărbătare, de mângâiere, dar îndemn la uitare repede şi la convingere că nu s-a întâmplat cine ştie ce pierdere deosebită.

— Cu toţii ne vom întâlni acolo, domnişoară Eleonora, i-aude glasul nesuferit, ironic şi rău. Nu e absolut nici o pagubă... Îl vom găsi, îl vom găsi... el numai că ne-a luat înainte... ăsta era un gând al lui mai de mult, să ne ia înainte... Nu-l vedeai cum se da de-a huţa pe prichiciul ferestrei, la etajul al patrulea...

Şi el se repede, şi şterge lăcrămile de curcubeu ale

domnişoarei Eleonora, prin care a străpuns raza unui zâmbet şi rama lui îndrăzneaţă, se lasă în chip de consolare, pe părul moale şi cârlionţat, se abate pe gâtul şi pe umerii goi...

— Nu mai plânge, nu mai plânge, domnişoară Eleonora, îi spune el... şi-o strânge, şi-o strânge, la pieptul lui, cum el Negrişor, deşi are tot prilejul, nu e în stare să facă, stă ca un caraghios în faţa fetei îndurerate şi nu e capabil să articuleze un cuvânt.

Jalea şi ciuda şi mai cu seamă jalea ciudei, îl cuprind. Ea îşi şterse pe furiş două lacrimi, şi-l surprinse făcând acelaşi lucru şi o uimire grozavă se întipări pe figura ei...

— Dumneata eşti un mare suflet, domnule Negrişor...

A pierdut! Totul s-a dus. A pierdut mişcarea. Dar acum trebuia să vorbească şi chiar începu: însă trebuia să vorbească altfel decât, de cum ar fi vrut şi se mira singur şi-i venea să chiăe de uimire şi de indignare pe el însuşi, cum putea să cuvânteze atât de domol şi atât de înţelept. Atât de fără răutate şi atât de împăciuitor, când în sufletul lui fierbea atâta catran. Rostea lucruri aşa de cuminţi, aşa de la locul lor, că şi dânsa îl privea cu ochi mari, tot aşa de cuminţi. Îl privea cu atâta luare aminte, că parcă îi vedea cuvinte, ieşindu-i din gură şi luând forma noţiunei pe care o exprimau. Şi multă

vreme îl ascultă domnişoara Eleonora. Pe urmă plecă binecuvântat de vorbele ei.

— Eşti un mare suflet domnule Negrişor! Şi se întoarse a doua zi.

Şi drace! — avu o mică tresărire înainte de a lăsa ciocănaşul degetului pe uşă: dacă s-ar pomeni cu...? O, gândurile astea au uneori opriri aşa de curioase! Hâ, hâ, cum să se pomenească?... Iată, deschise uşa plin de curaj, larg, cât e cu putinţă de larg, intră cu paşi largi, salută şi se aşează la locul lui. Mai sunt acum şi alţi musafiri, iar domnişoara Eleonora e tot aşa de frumoasă şi de tristă... Însă atât... nimic altceva... ce... cine ar mai putea să fie în camera asta?...

El începe să vorbească iarăşi nespus ele cuminte şi toţi îl ascultă cu multă luare aminte, cu largi încuviinţări, cu exclamaţii de aprobare. Domnişoara Eleonora îşi ridică din când în când capul de pe gherghef, ca să-l fixeze cu ochi negri, strălucitori.

Ochii ei absenţi se reîntorceau deci, ochii ei duşi departe, reveneau către el, din ce în ce reveneau. Iar Negrişor vorbea calm şi înţelept şi chiar simţea o deosebită plăcere să cuvânteze acum pios şi întristat de crudele încercări ale vieţii.

A treia zi veni iarăşi şi astfel multe zile în şir. O teamă tot rămăsese în suflet, dar din ce în ce mai neînsemnată şi mai rară. Căci când se vedea singur, cu

dânsa, (oricine putea să mai fie afară de el, de cel dus), se simţea atât de fericit, o pace atât de moale îi învelea sufletul, un sânge atât de curat îi alerga prin vine, că-şi simţea gândirea primenită de orice otravă şi tot ce spunea era aşa de curat, aşa de primenit, aşa de aerisitor, câ toţi îl ascultau şi-l aprobau şi toţi nu înţelegeau, cum omul ăsta care până mai dăunăzi se da de-a huţa pe ferestrele de la etaje, putea să rostească astfel de adevăruri şi de înţelepciuni.

La fereastră nu se mai ducea: nici nu mai privea într-acolo, măcar. Numai arareori, când ţipătul vreunei maşini de tăiat lemne, se urca până la dânşii fulgerător şi strident, se cutremura ca de-o amintire urâtă şi se grăbea să închidă geamurile, pentru ca domnişoara Eleonora să-i audă mai bine cuvintele. Urletul maşinii se zdrobea atunci de geamuri şi înăuntru nu venea decât un ecou înăbuşit şi depărtat. Dar încetul cu încetul urechile parcă se deprindeau, sau parcă ele însele îşi lărgeau pavilioanele, ca şi când zgomotul care le îngrozea, le-ar fi deşteptat o curiozitate amarnică; pentru că în cele din urmă chiar cu ferestrele închise ţipătul metalic, devenea tot atât de puternic, tot atât de sfâşietor şi atunci întreba speriat:

— Pe unde a buşnit zgomotul ăsta, domnişoară Eleonora?

Ar fi dorit atunci să înfunde ferestrele cu toate pernele şi cu toate covoarele care se găseau înăuntru; dar nu voia să arate prin nimic domnişoarei Eleonora că urletul lugubru i-ar aduce aminte o viziune atât de neagră.

Dar domnişoarei Eleonora i se făcea cald şi deschidea fereasta. Şi atunci chirăitul ferăstroaiei pătrundea înăuntru ca un şuer de obuz ce cade aproape, şi se desfăcea în urechile lui ca o ploaie de ascuţişuri lungi şi junghietoare. Într-un rând ele fură atât de sfâşietoare, că, galben şi întunecat ca o mască de ceară, Negrişor împinse îndată ferestrele şi apucând pe domnişoara Eleonora de mână, îi spune înfricoşat:

— Am să-ţi mărturisesc totul, am să-ţi mărturisesc totul...

Domnişoara Eleonora privi la el îngrozită, abia mai putând să respire; ochii i se holbaseră, dinaintea feţei aceleia cadaverice. Se smulse brusc şi sări câţiva paşi înapoi.

Iar Negrişor plecă zdrobit capul, ca sub o lovitură de măciucă.

— Va să zică, dacă s-ar fi întâmplat cu adevărat, dacă... şi chiar dacă din pricina ei s-ar fi... dacă...

El o privea uimit, cu ochii ieşiţi, tremurând. Şi ea îi urmărea încordată trăsăturile feţei, tremura aşişderi,

ca apucată de frigurile cele mai crunte şi privea din când în când, spre uşă.

Poate ar fi dat un ţipăt şi poate ar fi buşnit printr-însa, lăsând-o larg deschisă în urmă-i, strigând: asasinii, asasinii! ajutor! dacă — bagă bine de seamă Negrişor — o curiozitate cumplită n-ar fi înşfăcat-o sub un pumn mai puternic decât al fricii, dacă, — o, ho, citea limpede Negrişor — o picătură de amor propriu, de mândrie, de fericire, că a fost şi ea printre cele puţine, măr de aur pentru nelegiuire şi vărsare de sânge, n-ar fi precipitat la timp acest vălmăşag de panică şi regret, pentru a o ţintui pe loc, încremenită, sfâşită, iluminată.

Atunci el îi aminti de bălăbănelile lui pe fereastră, de chirăitul ferăstroaiei, de toate senzaţiile pe care i le producea acest ţipăt prelung şi inform. Îi povesti de trunchiul rezistent în care i se părea că vede pe Modreanu, de opintelile desperate ale lucrătorilor; îi povesti tot, tot, chiar şi de limba imens de lungă, care ieşise din gura lui Modreanu şi se înălţa spre fereastra de la catul al patrulea. Nu uită să-i spună nici că ea, Eleonora, părea intrigată de aceste zgomote suspecte, că el vroise s-o ţină departe de adevăr, pentru a lăsa, să se consume nestingherită drama, dar că ea tot venise la fereastră, văzuse şi se îngrozise... dar mai cu seamă înţelese şi... iertase... Încuviinţase...

Abia acum Negrişor îndrăzni să ridice ochii spre dânsa. Domnişoara Eleonora avea chip răvăşit de cadavru, iar culoarea ei obişnuită îi da înfăţişare de întunecată zeiţă a peşterilor şi subteranelor.

Domnişoara Eleonora se cutremură la vederea ochilor lui, în acelaşi moment, în care se cutremură şi el, descoperindu-i această faţă înfricoşătoare, acuma şi mai straniu de frumoasă.

Dumnezeule, cum visase el adesea de demult, de la începutul lungii adolescente, care parcă nici acum nu s-a sfârşit, să iubească — şi de câte ori chiar nu iubise, rătăcind în transcendent — o crudă zeiţă a infernului, s-o prefacă la adierea caldă a neliniştilor şi sincerităţii lui naive, în suflet dulce şi învăluitor! El se oprise, pentru că spusese totul — doar n-avea să-i destăinuiască acum şi despre Şari! — şi contempla această figură de superbă hecată. Iar ea îl privea necontenit îngrozită şi părea că aşteaptă ceva: Dumnezeule, ce putea ea să aştepte?...

Să-i cadă în genunchi şi să-i înlănţue picioarele? Doamne, Doamne, pentru nimic în lume, n-ar putea avea curajul ăsta! Şi domnişoara Eleonora aştepta, figura ei întunecată aştepta înainte... Doamne, Doamne, ce e de făcut Dumnezeule...

— Ei şi... pe urmă? îngăină ea răguşit, abia auzibil şi sânul ei făcu o sforţare supraomenească, de parcă ar fi încercat să urnească o greutate imensă, ca să poată

lăsa aceste vorbe. O sforţare atât de adâncă şi de grea, că ochii lui Negrişor clipiră repede, uluiţi, orbiţi, ca de-o lumină sfâşietoare.

— Şi... mai departe?... vibra iarăşi stins glasul ei.

Mai departe? se miră adânc Negrişor. Mai departe? Ştie ea care ceva despre Şari?

— Mai departe, domnişoară Eleonora? ce interesează mai departe?

Domnişoara Eleonora se zgârci, zdrobită ca-n faţa celui mai abominabil cinism.

— Eu cred că tocmai acest „mai departe”, interesează mai mult domnule Negrişor, zâmbi ea dureros accentuând pe fiecare cuvânt.

Atunci Negrişor îi povesti de plimbările fără ţintă pe câmpuri şi străzi şi pe urmă cu ţintă, când cetele de copii au început să-l intrige. Îi împărtăşi că tipul Modreanu era atât de comun şi curent şi-i mărturisi cu greutate, cu mare sfiiciune, că tipul Negrişor nu l-a putut găsi decât într-un singur exemplar...

Şi lângă el — antropologic vorbind — adăugă în gând, tipul ei... al Eleonorei. Era fatal ca aceste două tipuri să se găsească aproape, strânse prin cea mai strânsă legătură care putea să existe...

Domnişoara Eleonora asculta cu neînchipuit interes şi frumoşii ei ochi erau încontinuu holbaţi, Doamne, atât de divin holbaţi, că păreau al unui copil supărat.

Negrişor se opri firesc la capitolul Şari.

— Mai departe, mai departe! gemu rugătoare domnişoara Eleonora.

Negrişor era cu desăvârşire încurcat şi domnişoara Eleonora părea cu atât mai mult nerăbdătoare şi curioasă.

— Ei bine, te-ai oprit, la episodul cel mai de seamă, îl încuraja ea cu nespusă blândeţe. Îţi înţeleg ezitarea... Înţeleg, înţeleg totul... dar mie poţi să-mi povesteşti... haide, haide, curaj... nu, bietule nefericit, la nimeni, la nimeni, nu voi spune, voi păstra totul pentru mine, voi rămâne mai mută ca un mormânt.

Şi ea întinse mâna în chip de mângâiere, dar şi-o retrase de la jumătatea drumului cu oroare parcă înapoi.

Doamne, de unde poate ea să ştie de Şari?

Negrişor era cumplit de încurcat şi căscase spre dânsa, până la ultima limită posibilă, enormii săi ochi. Iar domnişoara Eleonora, căscase spre aceşti ochi, cât putuse, la rându-i ochii ei tot aşa de enormi.

Deodată un fulger licări în fundul prăpăstiilor negre, ce se deschideau pe faţa lui Negrişor ca două cratere fără fund. Îşi amintise de ornicul din părete şi de gravitatea timpului: da, toate astea poate să le mărturisească. Da, ba chiar că a fost şi în casă la Şari,

pentru că... ea l-a poftit... când îi scăpase copilul... din mâinile micilor Modreni...

Şi Negrişor începu să descrie salonul lui Şari şi ţăcănitul bizar al minutarului de la ornicul cel mare, de câte ori trecea de jumătate şi începea să urce, spre ora completă. Avea oarecare încurcături, când trebuia să motiveze absenţele uneori mai îndelungi ale Şari-ei.

Astfel că domnişoara Eleonora îl întrerupse...

— În casa aceasta te-ai întâlnit cu el...

— Cu el? care el?

— Cu... dom... cu Modreanu...

— Vai, nu... asta s-a întâmplat, alaltăieri seară... alaltăieri... Nuu...

— Atunci, unde l-ai întâlnit... unde... v-aţi... când... nu mai înţeleg nimic din cele ce-mi spui... Iată să-ţi dau un pahar cu apă ca să te linişteşti... şi reia povestea dinapoi... ştii de unde să reîncepi... să-mi spui... de-acolo de unde te-ai întâlnit cu Modreanu! — îl încuraja ea, bătându-l cu blândeţe pe umăr...

— Dar eu nu m-am întâlnit cu Modreanu tot timpul ăsta... de când n-am mai venit pe aici. Cum, domnişoară Eleonora? Dumneata... poate... mă crezi... vai, mă crezi asasin?...

Domnişoara Eleonora consideră stupoarea lui cu neîncredere, dar când îşi dădu seama că ea nu putea fi

decât sinceră strânse ochii şi buzele...

— Atunci, de ce această „mise en scène”? se irită ea. De ce atâtea ezitări, atâtea introduceri... de ce povestea cu ferăstroaia... pentru a ajunge la o vizită făcută unei femei oarecare, unei unguroaice...

Negrişor începu să tremure, pentru că luase deodată un mare curaj:

— Pentru ce, domnişoară Eleonora? Dar e puţin lucru, povestea cu ferăstroaia... dar e puţin lucru, ca eu să asist la torturile unui prieten cu sânge rece şi răutate şi cu dorinţa să se sfârşească odată cu el totul... pentru... pentru...

— Pentru... pentru... pentru ce vrei să zici, răspunde...

— Pentru a nu-mi mai sta în cale... pentru, pentru... a nu-i mai acorda, domnişoară Eleonora, preferinţa pe care i-o acordai... şi pe care n-o merita... te-asigur că n-o merita, domnişoară Eleonora...

— Bine, dar pe câte spui... astea toate s-au petrecut într-un fel de halucinaţie, cum să spun, în închipuirea d-tale...

— Şi era puţin lucru, domnişoară Eleonora?

— Că ai avut astfel de coşmaruri?

— Nu, dar că ţi-am destăinuit dumitale... că ţi-am... că am... că da, le-am avut...

Din momentul acestei destăinuiri, în afară de zgomotul ferăstroaicei, nimic nu le mai turbură pacea în vizitele următoare. El admira covorul imens din perete, în care pe-un fond verzui, doi trandafiri uriaşi, roşii şi alţii mai mulţi şi mai mici, galbeni, îşi arătau strălucirea, de parcă ar fi fost tesuţi chiar cu stamine de roze naturale. În colţul opus, un alt covor uriaş acoperea doi pereţi: doi lei negri şi fioroşi, se sărutau pe un fond roşu închis, drept la intersecţia pereţilor. Sub covor era un divan scund şi încăpător, acoperit tot de un covor roşu, cu multe şi felurite desene geometrice, negre, prin care se plimbau berze mici, cafenii.

Pe divanul acesta, surprinse el într-o bună după amiază, pe domnişoara Eleonora numai în cămaşă. Bătuse uşor în uşă, şi intrase fără a mai aştepta încuviinţarea dinăuntru — domnişoara Eleonora, răspundea doar nespus de încet, totdeauna, şi el trebuia să repete bătaia de mai multe ori, pentru ca vocea ei să crească şi să se facă auzită; astfel că de la un timp, pentru a scuti gâtul delicat şi brun de astfel de sforţări, Negrişor luase obiceiul să pătrundă, puţin timp după primul ciocănit: era doar limpede, dacă uşa nu era încuiată, însemna că stăpânul casei putea să-l primească.

El îngăimă deci aceste explicaţii, în semn de scuză domnişoarei Eleonora, ale cărei braţe goale şi pline se ridicaseră până-n dreptul ochilor, ce se rostogoleau în

dosul degetelor răşchirate, ca două păsări speriate într-o colivie. Părul negru cu reflexe castanii, aşa de închise că parcă erau de ciocolată topită, căzuse în repeziciunea mişcării şi-i acoperise de tot un umăr rotund, cum Negrişor nu mai văzuse în viaţa lui. În schimb celălalt umăr şi gropiţa de la gât rămăseseră în toată goliciunea lor smeadă. Negrişor le vedea pentru întâia oară, căci domnişoara Eleonora avea obiceiul hainelor cu mâneci şi cu guler, care se ridică până sub bărbie.

Toate, el le-a văzut în câteva clipe; numaidecât apoi s-a întors singur cu spatele, încercând să explice înainte; însă ochii s-au izbit atunci de oglinzile mari din celelalte trei colţuri, precum şi de cele mici, care se lăsau prinse de funte albastre printre tablourile nenumărate. Oriunde se întorcea se împiedica de imaginea ei strălucitoare.

Domnişoara Eleonora părea că nu şi-a pierdut cumpătul şi aruncase pe dânsa un capot portocaliu, pe care litere negre, turceşti, recomandau cine ştie ce precepte morale. Însă îndată mânecile largi căzură pe umeri, căci mâinile alerte potriveau acum părul şi se arătau în întregimea frumuseţii lor, dezvăluind gropiţele umbrite ale subţiorilor, pe când despicătura de la pipet, descoperea agitată ca un mare ochi în sclipiri viclene, şănţuleţul dintre cele două rădăcini

tremurătoare ale sânilor.

— Pardon, pardon, se încurca în scuze şi în oglinzi Negrişor, închizând ochii de atâta minunăţii şi oprindu-i în sfârşit pe marea bibliotecă veche, de nuc lustruit, cu geamuri uriaşe.

— Pardon, nu m-aşteptam să vă găsesc... totdeauna am bătut la fel... şi...

— Oh, iartă-mă dumneata, domnule Negrişor, chiar am răspuns „intră”; aşa că dumneata n-ai nici o vină... Am crezut că e Amelia, o aşteptam...

Dar şi prin geamurile atât de curate de parcă erau proaspete ca apa, ale bibliotecarului, despre care domnişoara Eleonora spunea că e singura amintire de la tatăl său, — se puteau vedea privelişti fără seamăn: un picior înfăşurat în ciorap transparent, pe care tivul capotului încurcat într-o cataramă de jartieră îl dezgolea până deasupra genunchiului; un sân brun şi obraznic, ce-şi vâra pe furiş sfârcul prin despicătura, profitând de faptul că domnişoara Eleonora îşi dăduse capul pe spate şi-şi clătina părul, pentru ca firele să se aşeze drepte înainte de a le răsuci; robustul contur al şalelor cabrate, când ea se aplecă spre a-şi acoperi piciorul.

Iar în înserarea aceasta de August, aripi negre de uriaşi lilieci invizibili, pâlpâe greoi prin ferestrele larg deschise; oglinzile încep să devină nedesluşite şi misterioase, de parcă trăiesc; domnişoara Eleonora,

care s-a aşezat pe divan se contopeşte pe încetul, cu umbra necontenit crescândă, care i-a şi mâncat vestmintele închise, lăsându-i doar figura ce pluteşte în spaţiu ca un cheruvim; de afară nu mai vine nici un ţipăt speriat de ferăstroaică.

— Să aprind lumina, domnule Negrişor...

— Nu încă, domnişoara Eleonora... acuma văd doar figura dumitale şi ea mi se pare că pluteşte în spaţiu ca un heruvim...

Avea doar o nelinişte, să nu vină deodată acea domnişoară Amelia, pe care Eleonora o aştepta cu prea multă ardoare, ba chiar se necăjea din clipă în clipă mai mult că nu vine.

Dar ea nu venea totuşi; şi apoi putea să vină sau să nu vină; însă una bună ştia Negrişor, că Modreanu nu va mai veni niciodată.

— Fără doar şi poate că ea mă socoteşte nebun! — îşi spuse Negrişor dimineaţa, înainte de a sări din pat, când îşi aminti straniul dialog din ajun. Şi o ruşine arzătoare îl cuprinse. Toate vorbele pe care le spusese şi pe care ea nu le crezuse, cu siguranţă că nu le crezuse! — i se întorceau acum în cap, lovindu-l ca nişte pietre, una mai tare decât alta. Răsunau atât de tare în golul tidvei că le confunda cu goliciunea-i matinală şi ruşinat trase pătura peste dânsul, ca şi când domnişoara Eleonora ar fi fost de faţă să-l vadă.

Multă vreme îşi rumegă gândurile, cu ochii deschişi

în întunericul de sub plapomă, luând fiecare cuvânt în parte din cele ce rostise şi întrebându-se cam ce-ar fi putut ea înţelege dintr-însele. Crâmpee din convorbire îi rămăseseră, întregi în memorie. Şi mai ales acesta:

— ...Uite, îţi spun, îţi jur... o zi dacă mai trăia Modreanu, o singură zi... ah...

— Sărmanul!

— Sărmanul... adică el care a murit întâmplător fără nici o voinţă şi fără nici o deznădejde...

Şi după o pauză mai îndelungată, privind prin negură, capul suspendat, de serafim şi ochii aceia una cu cear-cănele din jur, glasul lui răsună clar, precis, hotărât:

— ...ah, acum dacă ar fi aci şi ai vedea...

Şi mâna lui, albă în întuneric, arată cu degetul întins, sacadat, spre fereastra larg deschisă... spre pervazul care putea fi oricând cumpănă între viaţă şi moarte...

— Acolo, acolo, domnişoară Eleonora, se înăbuşise subit glasul lui, înfiorat de grozăvia destăinuirii... acolo... avea să fie... avea să se petreacă... o, ho... fii sigură de asta...

Aci, înveselită, domnişoara Eleonora dăduse drum râsului cristalin.

— Vai nostim eşti...

— Desigur nostim — şi Negrişor se plimba atât de agitat prin întuneric şi bălăbănea aşa de nervos din

mâini — nostim desigur! Dumneata nu crezi nimic... dumitale ţi se pare că citeşti un roman, dumneata nu ştii că mai există într-adevăr şi nebuni, de aceia, aşa ca mine...

Ea-l privea cu ochii măriţi peste fire şi el se plimba din ce în ce mai furios. Şi ochii ei deveneau din ce în ce mai fosforescenţi, parcă se desfăceau în scântei minuscule dar infinit de multe, privindu-l — şi la lumina lor el vedea cum pe buze, îi creştea un zâmbet nou, necunoscut...

— Asta este! sau mă crede nebun sau nu crede de loc în ce spun, conchise deodată Negrişor, sărind de sub plapomă şi pornind înfuriat la spălător.

Când ieşi însă gătit afară, când aerul dimineţii şi veselia oraşului îl primiră cu murmur de bunăvoinţă, cumpăna gândurilor se aplecă în partea cealaltă. De ce m-a chemat atunci astăzi după masă? şi de ce aseară stăruia aşa să rămân?

— ... mai stai te rog... te rog... şi... să sfârşim cu glumele macabre... adăugase râzând.

— Nu. Plec! strigă el. Eu când spun ceva... (Pe aceste din urmă cuvinte, apăsase, zâmbind, cu hotărât înţeles).

— Bine, atunci du-te. Astă-seară însă, este ultima oară, când îţi mai dau voie să fii rău cu mine. Şi mâine, te rog vino mai devreme. Abia vii şi pleci. Ce înseamnă

asta?...

El o privise cu ochi uimiţi, îngrozit. Pentru nimic în lume nu-şi putea crede urechilor.

— Şi ieri, de ce n-ai venit?

— ...

— Asta să nu se mai întâmple!

Da, da, da... asta este! Din două una: sau ea a crezut în întregime ce i-am spus, sau a crezut numai pe jumătate şi vrea să-şi întărească de tot convingerea.

Mă rog... dacă ar fi luat drept tirade de romane proaste, cele ce-i spuneam eu, în cazul acesta... mă rog; stai să vedem... În cazul acesta nu m-ar fi chemat... Doar ea ştia că eu veneam şi aşa... De ce a insistat să nu mai întârzii şi să nu mai scap vreo zi! De ce, de ce! Asta este, s-a terminat. Unei femei orice îi poate scăpa afară de accentul sincerităţii. Ea m-a crezut!... Ha, ha... strigătul acela hotărât şi plecarea aceea hotărâtă, când a râs de... glumele-mi macabre...

Condus de acest raţionament, Negrişor făcea paşi rari şi săltaţi prin mulţimea trotoarului, saluta în dreapta şi în stânga, chiar şi pe cei nesuferiţi, zâmbea cuceritor deasupra întregii mase de capete.

Strada se desfăşura dinaintea lui plină de soare, parfumul ce-i răspândeau feţele, curgea parcă prin

şanţuri; jamboanele atârnate la uşile băcăniilor şi butoaiele cu icre roşii, cu scrumbii afumate şi cu brânză îi dau impresia belşugului şi a fericirii universale, zgomotul străzii, zumzet de albine, costelivii cai ai birjarilor, la fel cu minunatul cal al lui Matei Corvin de colo, de pe soclu.

Era cu o ceată de prieteni, rezemat de vergeaua galbenă a unei vitrine, când o văzu trecând într-un grup de fete; băieţii salutară toţi cu gesturi largi, iar strada toată se întorcea după dânsa. Era într-un taior simplu, albastru şi-n cap purta o pălărioară de catifea neagră cu borurile mari. Înainta cu pasul ei regesc şi împărţea pretutindeni florile zâmbetului fără sfârşit. Când văzu pe Negrişor îi surâse atât de deosebit de ceilalţi că toţi de faţă, după trecerea ei, întoarseră capul la dânsul.

Se despărţi atunci de prieteni ca să rămână singur cu sufletul lui şi se afundă în valul de trecători, căci ceva îl neliniştea, o întrebare vagă, care pe urmă, i se înfipse precisă şi ascuţită ca un cui în mijlocul frunţii.

— Oare, spune drept Negrişor, te-ai fi aruncat?

Cum, prin urmare exista un grăunte de şovăire în adâncurile cugetului său! Şi el care crezuse cu toată sinceritatea, absolut tot ce spusese Eleonorei! Cum! Cum?...

Şi o luă iar pe străzi dosnice, cu trecători rari şi se feri şi mai mult prin străduţe înguste şi întunecate, sugrumate între dosurile de-o murdărie exemplară a uriaşelor edificii, ce-şi arătau faţadele mândre pe străzile principale. Se ferea astfel prin ulicioare din ce în ce mai meschine, ca unul ce-a descoperit o ruptură vizibilă a hainelor într-un loc nepotrivit şi se ascunde de marea mulţime gătită în haine de sărbătoare.

O! şi el care era convins... cine, cine îi spusese acolo în adânc că n-ar fi avut curajul?

Pentru a-i dovedi contrariul, acelui cineva răutăcios dinăuntru, Negrişor, dintr-un salt al imaginaţiei se şi văzu cocoţat cobiliţă pe ameţitorul privaz.

În spate îşi închipuie pe cei doi vorbind cu vorbe, vorbind şi mai mult cu surâsuri, vorbind şi mai mult cu ochii. Pentru ei Negrişor nu există. Şi pentru Negrişor altă Eleonoră nu mai există. Asupra punctului ăstuia nu mai încape întrebare. Şi pentru a-şi dovedi că nu mai încape vorbă, Negrişor îşi aminti iarăşi de Şari, apoi amintirea lui trecu şi mai înainte ori de câte ori s-a mai încercat, atunci cu voinţă, s-o înşele, să-i placă alta, de câte ori s-a forţat să-i placă alta, cu alt suflet şi mai ales cu altă culoare. A sufletului şi a corpului. A sufletului acestuia prin care priveşte ca printr-un amurg înaintat, ca prin misterul şi poezia unui amurg înaintat. Unde, decât în poveşti s-ar mai fi putut găsi această lumină, adânc crepusculară, unde s-ar mai fi putut găsi un păr

de culoarea ciocolatei şi creţ şi moale tot ca şocolata când se topeşte în gură: un păr atât de des şi de cârlionţat, că strâns în coc deasupra părea coiful Minervei... o femeie mândră e ceva mai mult decât una frumoasă... Şi părul acela răsfirat, împărţit cu el ca un aşternut al capului, amândouă feţele învelite în părul acela, căutându-se sub ascunzişul lui sumbru... iar braţele goale împletite în jurul gâtului lui, al lui, şi sânii zbătându-se ca două păsări prinse în această îmbrăţişare, în această strivire şi ochii, vagi picături de soare în funduri adânci de pădure! Ochii aceia închişi pe jumătate... şi trupul acela de atâtea ori avut în vis, întins ca o coardă, tremurând ca o coardă... cu câte alte trupuri aproape la fel n-a vrut să se amăgească în realitate; dar întruparea văzută în vis, corpul ghicit doar prin cutele şi străveziul muselinurilor, corpul furat doar atât cât restrângerea unei mâneci sau o copcă neprinsă sau un tiv agăţat lăsau să se fure, corpul acesta a fost mai tare...

Şi toată minunea totuşi existând numai pentru Modreanu... Iar el, Negrişor, alunecând milimetru cu milimetru, tras de greutatea capului fierbând... Şi mai încape îndoială? Atunci de ce a fugit, alungat de spaima ferăstroaiei? De ce? De ce? Dacă n-ar fi fost nimic adevărat, ar fi râs, ar fi zâmbit, dar nu s-ar fi dat îndărăt în faţa nici unei spaime? De ce? De ce? Încă o zi!... poate... sau două... cine ştie, dacă mai venea la

Eleonora...

Negrişor surâse atât de sigur de sine şi atât de straniu, că dacă s-ar fi văzut într-o oglindă, orice bănuială într-însul s-ar fi topit ruşinată...

— Nici o îndoială, nici o îndoială... De ce spaima în faţa ferăstroaicei şi-a abisului? De ce l-a ţinut din ce în ce mai mult, pe zi ce trece mai mult, încordat într-însa pentru a-i da de-o dată drumul, pentru a-l alunga deodată îngrozit... până într-o zi, până odată... când n-avea să-i mai dea drumul...

Dar în faţa acestei reci şi groaznice constatări, Negrişor se înduioşă... Dumnezeu însă l-a dus departe, l-a ferit prin margini de oraş, departe de ferăstroaia cu dinţi ca pumnalele, ce-l aştepta râmjind în fundul prăpastiei înspăimântătoare...

Duioşia se mări şi mai mult, căci închipuirea şi-l arăta sie însuşi, zdrobit de pavaj, sfâşiat de colţii de fier. Iar Modreanu şi Eleonora cocoţaţi pe privazul ferestrei: el triumfător, ea îngrozită în faţa marii revelaţiuni. Căci abia atunci şi-ar fi dat seama ce suflet a iubit-o şi cât a iubit-o sufletul acesta, prefăcut pentru ea în ciosvârte de abator.

Grozăvia perspectivei, fără voia lui îl făcu deodată să se cutremure lung, ca cuprins de spasm. — „Doamne, mai bine că nu s-a întâmplat aşa!” Însă abia îi scăpă această mulţumire în lumina gândului, că din nou se

sperie, de el însuşi: — Cu toate acestea aş fi făcut-o! mugi el în gând... Uite, uite,... văd... simt... cum aş fi făcut-o...

Şi asigurările acestea, pe care şi le făcea, îi creşteau şi mai mult îndoiala, îl goneau acum de singurătate, îl împingeau spre străzile centrale, inepuizabilul izvor de laşe şovăeli, să dispară, să se înece în murmurul profund al oceanului de oameni. Şi-şi forţa necontenit închipuirea, încăpăţânându-se să se vadă alunecând milimetru cu milimetru.

Purta atâta gând curat pentru Eleonora, că nici în tainiţele gândului, era jurat să n-o amăgească.

După amiază, domnişoara Eleonora îl primi foarte devreme, în capotul ei portocaliu, cu litere turceşti. Ea-i strigă să intre, trântită pe sofa, picior peste picior, însă picioarele erau acoperite până-n vârful pantofilor de poala capotului, pe care genunchii strânşi o întindeau s-o rupă. În schimb braţele erau de tot goale cum sta răstignită cu palmele sub cap, în vălmăşagul părului, răspândit pe divan şi încâlcit ca şi hieroglifele capotului. Cu părul ei de ciocolată, cu obrazul, cu braţele ei pline, cu gâtul şi tot ce se vedea din nepotolitul piept, totul, totul de culoarea dulce a ciocolatei, Negrişor o privea lacom ca un copil o prăjitură şi chiar o simţi topindu-i-se în gura cupidă de antropofag. Dar imaginea aceasta care-i dilata nobilul său simţământ până la furia instinctului primitiv al

foamei, i se păru prea grosolană şi o înlătură, cu toate că fără voia lui simţea pe cerul gurei, senzaţia dulce amăruie a ciocolatei fine. Ea-i făcu semn şi el se aşeză alături de dânsa pe marginea canapelei; însă stătea cam stânjenit astfel şi după primul schimb de vorbe, îi ceru voie să se lase pe blana uriaşe şi albă cu cap de urs de la poala divanului. Ea-i încuviinţă şi el se întinse cât era de lung în părul moale al animalului nordic la adăpost de puterea solară a ochilor ei, care de la început se înfipseseră în privirile lui umile, cu atâta putere, parcă ar fi vrut să-i străbată în toate chipurile capul, ca acele raze misterioase de laborator.

— Hm... ea încă nu-i convinsă pe deplin... Şi-i fu frică de dânsa. Avea ceva de asasin în privirile care-i secau ochii; iar dorinţa nebună de a cunoaşte totul până la ultimul fir de mister şi plăcerea aceea grozavă a femeii de a vedea masculul sânge şi fâşii de carne pentru ea, grozăvii pe care le cetea în dosul frunţii uşor bombate, îl revoltă contra fabricantului aceluia de ciocolată, care a putut să vâre şi simţiri în fantezia dulce de cofetărie.

Ea se ridicase acum într-un cot şi-l privea surâzând, ca pe-un câine uriaş, pe care-l răsfăţa pentru că-l ştia gata de moarte la cel mai mic semn; iar Negrişor se văzu reflectat în cercul mic de lumină al ochilor ei, minuscul cât o gânganie şi îmbrăcat chiar în blana dobitocului dedesubt.

Ei bine, fie! îşi spuse el, în vreme ce ea îl întreba

deocamdată lucruri banale. Ei bine, fie!... primeşte să-i satisfacă şi capriciul ăsta... Însă înainte... Înainte... o...

Şi-şi închipui tot trupul acela gol, întreg în faţa lui. Înfăşurat de aceiaşi culoare închisă şi mistuitoare de pe figură, sbătându-se, tot, în frigurile patimei fără saţ... Oh... culoarea aceasta nedefinită, palidul insesizabil, apele acestea brune oare fug şi se alungă pe luciul pielei ca un joc de izvoare umbrite în misterioasa pace a nopţii. Şi-n urechi pică uşor, ca un zvon de zurgălăi de departe, clopoţelul biblicului verset: „O, neagră sunt, dar frumoasă...”

— Şi cum domnule Negrişor, numai atât, numai atât... numai astfel îţi petreci dumneata serile?...

— Ei bine, domnişoară, să sfârşim cu nimicurile, cu banalităţile... ştiu... ştiu unde vrei să ajungi... e inutil să rătăcim atât de departe de miezul convorbirei noastre... Îţi uşurez sarcina... Ei bine, da... primesc târgul...

— Târgul?...

Şi rezemat într-o mână, el întinde solemn pe cealaltă în lături şi apasă cu palma deschisă în jos:

— Primesc!

Ochii ei se aprind de lumină, umerii obrajilor i se ridică iar buzele se boţesc între două cute ce pornesc numaidecât de la rădăcinile nasului în jos. E atât de

delicioasă când zâmbeşte că Negrişor îi iartă şi această cruzime...

— Care târg, domnule Negrişor?... Eu n-am nimic de vânzare...

— Nici cu preţul ăsta, domnişoară...

— Cu preţul ăsta?...

— Domnişoară, dar ca să mă chinui atâta... ce am făcut să mă chinui atâta...? Îţi spun: primesc... eşti satisfăcută?... primesc, da... iartă-mă că am întrebuinţat astfel de cuvinte... comerciale, dacă vreţi... dar gândiţi-vă ce dau, ce vă dau... gândiţi-vă...

Şi stăpânindu-şi cu o mişcare energică a capului, plânsul care ameniţa să-l podidească, gemu înfiorat:

— ...şi acum... şi acum...

Apoi vocea lui coborî şi mai mult, stingându-se aproape:

— ...în schimb, în schimb vreau...

Ochii ei îl privesc uimiţi, lung şi el şi-a ridicat capul şi-o priveşte la fel de uimit.

Deodată ochii ei licăresc înţelegători. El se cutremură... Acum se hotărăşte soarta lui...

Dar ea izbucneşte într-un râs atât de sfâşietor, atât de strident, că Negrişor rămâne încremenit... Când se potoleşte într-un târziu, îi spune printre lacrămi:

— Vai nostim eşti domnule Negrişor!... Ce tot vorbeşti acolo?... eu nu înţeleg nimic...

Apoi redevenind serioasă, adaogă mustrător:

— Astea-s copilării... Haide, mai bine spune-mi ceva vesel... sau şi mai bine, ceva frumos... care să mă încânte... Câteodată dumneata spui lucruri atât de frumoase... dar numai câteodată... ştii...

Şi-l ameninţă cu degetul ca pe-un copil.

A, atunci îl crede nebun! Atunci ea se joacă pur şi simplu cu dânsul. Atunci tot ce i-a spus el, toate mărturisirile lui macabre, ea le-a luat drept fantezii de om cu mintea pe jumătate, sau ceea ce poate fi şi mai grav, fantezii de prost gust, care-o fac să-l privească şi să-l îngăduie lângă dânsa doar din milă şi obişnuinţă.

Va să zică asta e tot ce-a putut ea ghici în sufletul lui, în tremurul atât de sincer al vocei lui? joc de teatru şi declamaţie de prost gust? Va să zică ea nu crede, că el ar fi în stare?

— Crezi că sunt copilării domnişoară Eleonora... N-ai putea să-ţi închipui că aceste copilării ar putea să devină realitate... Că în orice caz nu e emfază şi nici glumă nesărată!

— Dar pentru numele lui Dumnezeu, domnule Negrişor ce ţi-am făcut de-mi asculţi cu atâta... nu ştiu cum să spun... mohoreală, cu atâta vrăjmăşie toate

vorbele mele? şi-mi răspunzi aşa de fără înţeles la ele... de ce faci figura asta?... sigur că nu te înţeleg... Ei bine, spune dumneata atunci, ce vrei, ce vrei, ca să înţeleg... dar spune clar, răspicat...

Aha... va să zică asta era! Vrea să-i smulgă din nou şi solemn legământul fatal, vrea să audă din nou şi limpede, pe faţă, cuvintele de moarte. Negrişor se cutremură, dar culoarea gâtului ei îl întunecă. Închise ochii şi iarăşi se cutremură — de astă dată dinaintea vorbelor, pe care trebuia să le rostească. Părea că se vede în penultima clipă, aplecat peste abisul fără fund....

— Ei haideţi spune odată ce vrei să înţeleg? Acum când te întreb stai şi te gândeşti!

Ah... femeie de ciocolată! Ei bine:

— Da domnişoară Eleonora, aşa e. Adică dumneata ai înţeles totul, însă numai un lucru n-ai înţeles şi anume: cât de sincer am fost... când... şi-ţi spun şi acum înc-odată...

— Ce?

— Că în schimbul unei... că în schimbul... că sunt gata să mă... să mor...

El vorbea păstrând ochii încă închişi şi respira greoi. Ea-l privi întâi lung, speriată, apoi se porni iarăşi pe-un râs atât de violent, că lacrimile izbucniră brusc forţate parcă de puterea acestei izbucniri. Negrişor jignit la

culme, înnegri aşa de mult, încât se transformase el însuşi într-o statuie de ciocolată. Ea abia putea să-l vadă prin roua genelor: din pieptul zbuciumat până la isterie, din gâtul prin care se alungau hohotele fără putinţă de oprire, ea abia putu să scape, silabă cu silabă:

— Cre... deam... că-mi... spui că... mă... iu... iu... beşti...

Se ridicase într-un cot pe divan şi se forţa să se potolească, apăsându-şi inima cu mâna. Dar abia izbutea să tacă, şi râsul ţâşnea iarăşi îndată din adânc, în trâmbe scurte.

— Ai fă... cut... o figură... o fig...ură... atât de... izbucni să spună printre zbucnirile de râs.

— Cu siguranţă că mă crede nebun! conchise el. Şi cu toate că sta jos, simţi ca o slăbiciune la glesne, o şovăială în tot corpul, o prăbuşire în întunecatul abis. Ameţeala aceea! Întunecarea aceea subită a luminei ghidului, ca soarele eclipsat în plină zi. Ea dură o secundă, mai multe poate. Însă când ochii lui putură iarăşi să distingă, o bucurie de speriat, se desluşea venind din adâncul lor ca minusculele valuri îndepărtate ale unei mări în miniatură de atlas şcolar. Eleonora văzu aceste valuri atomice, împingându-se unul pe altul, spre ea, din adâncul negru şi indescifrabil al pupilelor şi se sperie la rându-i, iar râsul îi încetă deodată.

Gura lui Negrişor se întredeschise; chiar se mişca şoptind de mai multe ori acelaşi cuvânt; ah, ameţeala! În vreme ce ochii lui frământaţi de viscol vărsau necontenit spre dânsa aceleaşi vălurele de stranie veselie. Ah, ameţeala aceea! O recunoscu, îi mai venise odată, când sta îndoit pe cerceveaua ferestrei; când calcula: un milimetru, încă un milimetru... şi încă unul... Şi sângele deodată a început să-i fiarbă în cap, apoi n-a mai văzut, n-a mai auzit, n-a mai simţit nimic: o secundă, două sau trei, cine ştie! Însă în răstimpul ăsta un milimetru să mai fi alunecat şi totul era gata. Un milimetru numai l-a despărţit de bordura ascuţită. Căci frâna voinţei, în secundele acelea nu se mai strângea repede şi înfricoşată pe povârnişul...

— Legilor lui Newton! conchise cu voce tare Negrişor privind-o triumfător. Acum era sigur de sine... acum putea primi târgul... acum, chiar din sufletul lui se risipise orice neîncredere. Voinţa lui putea să-l aşeze fără nici o şovăială la câţiva milimetri depărtare de moarte... ei bine se va aşeza la trei sau chiar la doi, apoi va închide ochii... şi ameţeala va veni de la sine... şi restul drumului de parcurs va fi treaba ei...

— Da domnişoară Eleonora sunt gata... ţi-am spus, dacă el mai trăia, atunci era rândul meu să încetez de a mai trăi... Însă ai râs; ai crezut că astea sunt declamaţii proaste... Şi ştiu... curiozitatea a căzut picătură cu picătură, din bunele dumitale intenţii a căzut acolo, în

locul acela din suflet unde sălăşuieşte îndoiala: au căzut picăturile astea caustice una după alta şi ştiu acuma: este eternul şi inepuizabilul amor propriu feminin care te stăpâneşte! Vrei să ştii, asta e... vrei să ştii, acum: va fi în stare un bărbat să facă acest gest suprem pentru mine? Ei bine domnişoară neagră, zeiţă a nopţii, ei bine, iată îţi spun eu: există unul care-l va face... eu îl voi face auzi, eu... când vrei... acum... aici... pe loc... Îţi spun că-l voi face... acum pe loc... pe loc.

Şi repetă de mai multe ori „pe loc", „pe loc" dibuind în sufletul lui dacă mai întâlneşte un grăunte de şovăială. Însă nu găsi nimic şi-şi simţi sufletul încordat de hotărâre...

Şi repetă iarăşi — „când vrei, când vrei, când ordoni", dibuind în sufletul ei dacă întâlneşte un sâmbure de groază, de încredere şi de oprire a avântului acestuia nebun; dar nimic nu veni dintr-acolo, în urechile şi-n sufletul lui şi vocea i se încorda, de fiorul sacrificiului;

— Dar... înainte... — răsună solemnă această voce — fii a mea... primesc de bună voie să fiu sclavul Cleopatrei, cu care te aseamănă atât de mult culoarea cu reflexuri nocturne ce te acopere... primesc de bună voie şi eu însumi te rog... să fii Cleopatra... iar mâine în zori sau chiar astă seară dacă vrei... sclavul, care a îndrăznit... nu va mai trăi...

Îi spuse toate acestea ferindu-i privirile, fixând bătaia din ce în ce mai agitată a unui punct de pe gâtul ei, care i se păru un ochi de izvor în amurg. Simţea necontenit căldura punctului aceluia agitat pe buzele lui, aşa că vorbele pe care le spuse, fură egal de sonore şi curseră toate, una după alta, duse de-un sânge aşa de rece cum niciodată nu se aştepta să aibe. Insă, abia sfârşi să le pronunţe, că o ruşine groaznică îl cuprinse: nu era înspăimântat câtuşi de puţin de ce oferea, dar îl înfricoşa îndrăzneala celor cerute în schimb... Domnişoara Eleonora tăcea...

Atunci îndrăzni să ridice cu sfială privirea spre dânsa; dat atât numai un colţ, un infim colţ al privirei: şi fu deajuns s-o zărească, fixându-l cu ochi grozav de măriţi pe care, se părea că-i forţează şi mai mult să-i mărească, de parcă ar fi vrut să-l încapă cu totul în rotundul cuprinderii lor.

— Jur, jur... chiar astă seară, — gemu atunci Negrişor, înecat cu totul în apa lor jucăuşă, de diamant drăcesc.

Ea stăruia în tăcerea ei, fixându-l înainte, cu cercurile, acelea mari ale ochilor care creşteau parcă să-l absoarbă — şi el primea astfel consimţământul.

Şi din nou simţi prin oase şi prin şale ceva rece, iar pe ochi se puse un văl negru. Un crep prea străveziu ca să nu zărească totuşi prin el, zbuciumul punctului nepotolit de pe gâtul de ciocolată.

O, de ce nu-i spune ea acuma ca deunăzi: ajunge cu glumele macabre! Voi fi a ta şi fără o răscumpărare

atât de grozavă!...

...A început iar să se îndoiască, de i-a venit un gând aşa de fără rost? Nu! Negrişor îşi citeşte în suflet, ca într-o oglindă: nu va fi în stare să dea îndărăt! Dar dacă ea ar fi scăpat cuvântul mântuirii, atunci sărmanul Negrişor, o clipă ar fi înţeles, ar fi văzut şi el un sens al propriei sale vieţi! Pentru a ajunge la aceeaşi fericire, Modreanu n-ar fi avut nevoie să se prefacă în bucăţi! El însă... O, numai pentru nedreptatea asta se înduioşa acum, pentru ultima oară, nu sufletul lui pe care-l simţi înainte dârz şi hotărât, ci trupul acesta chipeş, pe care i se păru, că-l şi aude pârâind...

...Însă ochii femeii de ciocolată crescuseră atât de nemăsurat, zâmbetul îi devenise atât de fix şi de straniu şi hieroglifele de pe capot atât de încâlcite, că acum era un idol indian ce-şi aştepta ofranda sângeroasă. Doar punctul ce se zbătea poruncitor, pe grumaz, părea că mai trăieşte în imobilitatea de statuie; iar ochii vărsau efluvii negre, supranaturale...

Capul lui Negrişor se lăsă moale pe piept, apoi deodată se îndreptă brusc, mâinile se întinseră, îi apucă umerii cu hotărâre şi buzele lui uscate supseră cu lăcomie izvoraşul neastâmpărat de viaţă, ce zvâcnea sub pieliţa fină a gâtului. Eleonora dădu drumul unui geamăt uşor, şi nu ştiai, e de plăcere, e de surpriză? Sărutul se continua la nesfârşit căci izvoraşul era nesecat; Negrişor nu îndrăznea să ridice ochii spre

figura, pe care o simţea crispându-se de durerea voluptăţii. Pe el îl îmbăta acum doar straniul lichid ce-i fierbea în pieptul zdrobit de rezistenţa sânilor pietroşi şi ascuţiţi, amintitori ai pietruitei prăpăstii. Era aşa de cald fluidul acela care-i crescuse în piept, că avea impresia sângelui ce a început să se prelingă pe muşchii străpunşi de ascuţişul sânilor de idol. Cu masochic elan, Negrişor se pierdea tot mai mult în fatala înlănţuire. Corpul femeiesc nu punea nici o împotrivire îndrăznelilor tot mai mari, ale bărbatului care-l încleştase. Când Negrişor avu curajul să înfrunte cu ochii figura zeiţei, pleoapele ei căzură mari şi grele şi sufletul ascuns în dosul lor îi lăsă astfel deplină stăpânire asupra întregii statui de abanos. Mâna lui se furişă atunci tremurătoare prin despicătura capotului şi cei doi sâni căzură, rând pe rând, pradă gurei însetate... iar degetele îndepărtau înainte înfrigurate capotul cu toate preceptele lui încâlcite... Ea strânse ochii şi mai tare, braţele îl încolăciră ca doi şerpi calzi peste gât şi buzele ei se mişcară într-o bâiguială fără noimă.

Şi cineva parcă bătu în uşă.

El făcu o mişcare speriată, îndreptându-se din şale, neîncrezător, ca un criminal al cărui auz e lovit de-o şoaptă îndoielnică, o clipă înaintea loviturii definitive. Ea păru că a auzit de asemeni: deschise ochii un moment nehotărâţi, apoi jumătate goală se agăţă de gâtu-i, trăgându-l din nou peste dânsa: sst... nici un

răspuns, or cine ar fi... sst...

Se strânseră înăbuşit şi el simţi chiar degetele ei dându-i ajutor să înlăture, ce mai rămăsese din preceptele coranului peste dânsa.

— Domnişoară Eleonora! se auzi de-afară... Domnişoară Eleonora!...

Şi ciocănitul se porni din nou, întovărăşit de aceeaşi voce rugătoare şi insistentă.

Ei se priviră adânc în fundul ochilor şi ea n-avu nici măcar puterea să-şi acopere trupul gol şi minunat ieşind din faldurile capotului, ca dintr-un trup de delfin. Căci vocea de-afară îi spunea ceva înspăimântător şi nefiresc. Lui Negrişor de asemenea toată puterea înţelegerii i se concentrase în urechi. Acolo, în timpane bătea cineva încontinuu şi se ruga cu un glas, ce venea parcă de sub pământ...

— Deschide, domnişoară Eleonora... ştiu că eşti acasă... Unde mai auzise el vocea asta? Era un glas atât de cunoscut şi care până aproape în ajun răsunase în mijlocul lor!

Ea dădu atunci un ţipăt sfâşietor şi se ascunse speriată sub capotul ce-şi desfăşură iarăşi, ca un papyrus, învăţăturile misterioase. Iar ţipătul ei făcu lumină în mintea lui ca o scânteie frântă, străpungând norii de nelinişte şi întuneric, ce începuseră din nou să se îngrămădească în această încăpere.

— Modreanu! şopti el abia auzit dar ea făcu o mişcare atât de speriată de parcă i-ar fi urlat cu glasul cel mai puternic, cuvântul cel mai îngrozitor.

Şi ciocănaşul degetului de schelet porni să lovească din nou lemnul sonor al uşei. Eleonorei i se părea chiar că aude ghiare ca de câine sau un trup de oase repezindu-se într-însa, căzând fărâmate, apoi compunându-se iarăşi în sinistra armură a morţii şi aruncându-se din nou răzbunător şi groaznic. Negrişor se propti să se ridice.

— Ce faci? îi şopti ea, apucându-l de braţ şi înghemuindu-se într-însul. Ne va răpune...

El o privi cu un surâs amarnic.

Cum o va răpune pe ea?... pe el, da... căci pentru el a venit, numai pentru dânsul, să-i dea brânci în prăpastia de asfalt. O, cel puţin, de-ar fi întârziat un minut, un singur minut...

Şi pumnul bătea sarcastic în uşă.

— Vai de mine, se poate să vă speriaţi aşa, de un prieten? se auzi de-afară.

Dar cuvântul „prieten” răsună în urechile ei aşa de înfiorător, încât o undă nervoasă de friguri o cutremură violent.

— Nu-i răspunde, nu-i răspunde! şoptea ea rugător... Nu-i răspunde... Poate e de-ajuns o singură vorbă de-a

noastră, ca să rămânem orbi sau să rămânem cu gura strâmbă...

— Îl vom lăsa atunci să plece? şopti Negrişor şi candelile nădejdei se aprinseră din nou în ochii lui.

— Desigur, desigur... şopti ea.

De afară vocea celui din mormânt venea bocitoare şi lor le părea un scâncet de câine. Iar pe faţa lui Negrişor răsărise lumina izbânzii. El o cotropi cu braţele lui vânjoase şi o răsturnă pe divanul roşu întunecat, iar buzele căutară lacome punctul neastâmpărat de viaţă care se zbătea în gâtul de lebădă neagră.

— El va bate într-una la uşă — şi noi într-una ne vom iubi...

Ochii ei licăriră. Îl fixau acum lung cu un fel de simpatie, poate compătimire, în care pluteau totuşi ici colo, ba pretutindeni, ca o bură fină, sclipiri poate de glumă, de sarcasm. Ei înşişi, ochii aceştia păreau doi ochi sfredelitori de uşi şi demonici.

— Doar el încă nu ne ştie aici...

— El vede şi prin zid.

— O, el e real...

Dar Negrişor nu îndrăzni să şoptească până la capăt groaznicul cuvânt. Îi fu teamă chiar numai de ceea ce pronunţase; însă scrâşnetul scăpat îşi şi făcuse loc în

urechile înspăimântate ale Eleonorei, care înclină din cap cu neîncredere deznădăjduită. Sau poate cu o fugară undă de haz pe faţa totuşi împietrită. Poate o deznădejde care-a dat peste limitele demenţei, se gândi îngrijorat Negrişor.

Dar când buzele lui se apropiară părinteşte de creştetu-i, surâzând asigurător, ea îl respinse uşor, surâzând de asemeni de teribila înfricoşare:

— Niciodată, niciodată!...

Afară, strigoiul izbea în uşă şi striga necontenit:

— Nu vă speriaţi, nu te speria... Negrişor... Negrişor... doar eşti om în toată firea.

Şi lui Negrişor i se părea venind prin uşă unde uşoare, imperceptibile de ironie cu fiecare din sunetele acestea. Ochii lui se holbaseră.

— De unde ştie el?... de unde ştie el? bolborosi ea scoasă din fire. El vede prin zid.

Negrişor o cercetă bănuitor, dar acum nu mai văzu nici un alt joc de lumină pe faţa ei, în afară de umbra încleştată a spaimei celei mai desăvârşite. Şi numai nu înţelegea dacă întradevăr frica sau bucuria revederii îi dă acest delir.

— Dacă vrei să scăpăm de umbra asta, încercă el cu sufletul pe-o muchie de cuţit, — strigă-i să se ducă, strigă-i că eşti a mea şi numai a mea, strigă-i, te rog...

te rog...

— Niciodată! niciodată, ...el va fi teribil...

— Vei vedea cum se va duce... se va mistui în aer.

— Va sparge uşa.

Şi tremurând de parcă ar fi ieşit dintr-o baie îngheţată, ea se ridică într-un cot şi-i demonstra în şoapte:

— Gândeşte-te el a venit tocmai... când eram gata să-ţi dăruiesc, ceea ce-i făgăduisem lui... pentru ziua când a fost ucis...

Negrişor se clătină. Poate că amănuntul ăsta ar fi putut să lipsească, dar dacă i-a fost aruncat atât de crud în piept:

— Atunci?...

— Niciodată, niciodată... el va fi veşnic în mijlocul nostru... Între noi...

— Atunci?

Negrişor se ridică. În mintea lui nu mai era nici o îndoială, că ea juca o scenetă pe care o inventase capul ei de ciocolată.

— Ea mă crede imbecil...

Şi cu călcătură hotărâtă se îndreptă spre uşă...

— Nu, nu! scânci ea slab, extrem de slab şi mâinile i se întinseră molatec şi frânt, ca pentru o graţie lipsită de orice nădejde.

Dar pasul înainta ferm şi mâna apucă decisă mânerul uşei. Ea se încolăci atunci pe divan, ca un şarpe în jurul său însuşi, iar ochii urmăreau înnebuniţi de surpriză curajul lui Negrişor.

Spectrul apăru: avea o pălărie de fetru moale, pusă ştrengăreşte pe-o sprânceană, o uitase pe cap privind uimit la cei doi. Avea haine cadrilate de călătorie şi figura parcă mai arsă de soare şi mai obosită.

— Precum vedeţi vin din infern, spuse el — şi am venit să mă răzbun pe cei ce m-au ucis şi m-au îngropat.

Apoi privind pe Negrişor se porni într-un hohot interminabil:

— Bine, Negrişor!... se poate... să fii aşa slab de înger... Bat eu şi strig de atâta vreme şi să nu-mi răspundeţi... Spuneţi drept, aşa e că v-am speriat?...

Şi ochii lui se înfigeau grozav de scormonitori în sufletele lor. Îar hohotele care nu se mai opreau, răsunau din ce în ce mai natural, atât de natural că domnişoara Eleonora începu să râdă de asemenea. Însuşi Negrişor se înveseli.

Şi până târziu ei râseră câte-şi trei, cu voie bună, aşezaţi în jurul mesei din mijloc. Iar când râsul începea să se ogoaie, unul dintr-înşii izbucnea deodată mai tare şi numaidecât ceilalţi doi îşi însufleţeau veselia. Râdeau necontenit fără să-şi spună o vorbă; cel din

urmă, care aţâţă flacăra, fu Negrişor, cu toate că în ochii lui se putea ceti o grijă adâncă. Sfârşi însă râsul cu o uşoară încruntătură a sprâncenelor, ca omul care-şi aduce aminte că s-a dat cu gluma şi a uitat treaba. Şi se apropie grăbit de fereastra larg deschisă...

Un ţipăt lung, sfâşietor, de ferăstroaică, îl primi cu veselă surpriză, ca pe un prieten nemaivăzut de vreme multă. Negrişor îl ascultă cu adâncă luare aminte şi i se păru că stridenţa aceasta metalică 6e descompune într-o infinitate de sunete orbitor de strălucitoare ca un tăciune lovit, în jocuri de scântei.

— Mă crezi, domnişoara Eleonora, că dacă mai trăia el, nu mai trăiam eu...

Negrişor sări ca ars de la fereastră. Cine vorbise? El privi speriat la cei doi, dar aceia cuvântau duşi în lumea povestirilor. Ei nu mai existau aici, căci ochii lor deveniseră extraordinar de mari şi ei se concentraseră în întregime în ochii aceia. Ei se dăduseră atât de mult unul ascultării celuilalt, că parcă erau înlănţuiţi în cea mai impudică îmbrăţişare, iar Negrişor întoarse capul scârbit...

— Spune drept, Negrişor, te-ai fi aruncat?

Cine, cine îi şoptea necontenit aceeaşi grozăvie? Negrişor văzu dinainte-i pe un alt Negrişor, stând în spaţiu, picior peste picior deasupra prăpastiei şi

întrebându-l calm:

— Spune drept Negrişor, te-ai fi aruncat?

Apoi Negrişorul viziune, păstrându-şi poziţia comodă, se lăsă jos spre fundul abisului şi dispăru în urletul maşinii, care încetă pentru un moment zarva ce făcea, ca să se audă căderea câtorva lemne aruncate în grămadă, răsunând sonor, parcă măciuci de cioban sfărâmându-se de pavaj.

Iată căscătura zidurilor, crescute parcă din asfalt, desluşindu-se sub el: iată în spate strigoiul înviat, trăind; iată rânjetul învârtitor al ferăstroaicei chemându-l! Oare ea l-a crezut atunci? Oare zâmbeşte acum?... Doamne! şi iată acuma, el nu va mai îndrăzni să se lase nici măcar până la distanţa aceea formidabilă de câţiva milimetri, de cădere!... Aşa de repede s-au întors!... Şi s-au potrivit toate... aşa de repede!... Numai ameţeala... a da, ameţeala... Dar unde-i ameţeala aceea? Totuşi numai aceea poate fi singura scăpare... el se va aşeza până la o unghie departe de vârtejul gravitaţiei şi pe urmă va fi treaba ameţelii...

...El încercă să-şi alunece mai mult ceva, jumătatea superioară a trupului în afară, ca atunci, când curajul lui neaşteptat îl uluia pe el însuşi. Dar acum văzu cu descurajare că-şi freacă degeaba pântecul de privaz; poate, cine ştie, s-a oprit mai sus câţiva milimetri sau poate chiar cu un centimetru întreg. Degeaba se înşeală, degeaba îşi socoteşte cumpăneala ca pe răbojul cifrat al unui cântar de precupeţ. Zadarnic,

zadarnic! E atât de departe de prăbuşire! Şi de ameţeală nici vorbă! Şi ei râd cu atâta poftă în urma lui! Au priceput poate nehotărârea? Au priceput poate extrema lui luciditate?

...şi dacă râd? — Ea ar trebui să-şi închipuie că acel care are drept să râdă e el, Negrişor; doar a ştiut s-o facă să creadă... O clipă numai dacă întârzia celălalt...

— Şi-o aminteşte limpede, când îi asculta discursul macabru; îl privea lung, neâncrezător, apoi numaidecât ochii i s-au înveselit şi întreaga ei înfăţişare părea a cuiva ce încearcă să-şi dea aere serioase, ascultând pe un copil. O, ea n-a crezut nimic! Şi acum ei râd. Şi ea-l vede deasupra abisului şi nu-l strigă. Nu-l mai strigă. O, sufletul ei e cu mult mai negru decât corpul: ce minune de culoare trebuie să aibe sufletul acela, ce reflexe de întuneric, ce jocuri de unde din Styx... aşa ca în ochii grei... aşa... ca acolo... În marele nepătruns... În întunerecul enorm... din care deodată ţâşnesc bulgări de strălucire... ca lumini de locomotivă într-un tunel...

Numai atunci va cunoaşte culoarea adevărată a acestui suflet... pe lângă care ciocolata trupului e o simplă dulceaţă... atunci va cunoaşte culoarea adevărată a totului... sâmburele de foc înfăşurat în atâtea nopţi spaţiale... de care te apropii, te apropii... şi creşte, creşte.... astral şi demonic... strălucitor de lumina albă, pură, a adevărului...

Dar Negrişor se simte zmucind îndărăt, în faţa

acestei frumuseţi uluitoare, acestei orbitoare prăbuşiri de foc alb... el a ferit în lături şi lumina s-a înfipt din nou în scutecele negrului înfiorător... o vede pierind tot mai slabă şi mai galbenă, printre alte lumini galbene, ca nişte banale felinare dintr-o gară depărtată, pierdută în întunerec. O, acum se simte la distanţe considerabile îndărăt, de lumina mântuitoare, de care nu-l mai despărţea decât un milimetru... S-a ridicat cu totul de pe prichici...

Dar îşi îmboldeşte sufletul îndată să ocupe acelaşi loc periculos, să se oprească din nou la marginea lumii. Şi-i dă bice crude din spate, pentru a-l mâna iarăşi la cumpăna înfricoşătoare de frumuseţi.

...hm... sau poate a şi uitat? O, asta da... asta desigur... Ei râd cu totul de altceva acum şi el... Doamne, Doamne, ce-i mai trăzneşte prin cap! Ea a uitat toate fantasmagoriile lui sinistre; iar acum, văzându-l la fereastră, îl crede că-şi face obiceiul. Ea a uitat, a uitat! Cine ştie de ce râd ei cu atâta veselie. Poate au şi uitat că el se mai află cu dânşii, lângă dânşii...

Tiptil, Negrişor aruncă ochii înapoi spre ei... Îi credea înlănţuiţi, pierduţi în convorbirea lor, dar îi surprinde urmărindu-l în mişcările lui. Drace, îl aşteptau? Eleonora cu figura contractată şi fixă, cu ochii luminoşi — totuşi parcă stăpânind brusc o mişcare a gurii, căci buzele încă îi tremură deşi sunt strânse exagerat. Ce cruzime! Modreanu îl priveşte încruntat şi vrăjmaş. Iar mâna i-a

rămas suspendată în aer, cu degetele răşchirate în dreptul frunţii, ca şi când ar fi fost surprins fă-când sau isprăvind de făcut un gest nepotrivit, cine ştie, poate tocmai îşi îndrepta spre mâna mângâietoare, sau poate îşi flutura degetele la tâmplă, ca acel care vrea să arate convorbitorului că-n juru-le se află un nebun.

Negrişor îi surprinde astfel şi ochii lui varsă mânii şi dispreţ. Şi ceilalţi nu-i suferă aceşti ochi focoşi şi-i pleacă pe ai lor. Şi Modreanu lasă să-i cadă moale, mâna învinsă, cu degetele răşchirate.

A înţeles acum. Pentru ei: el e nebunul! Săritul din minţi! Tot ce-a făcut şi tot ce-a spus până acum e zdruncinul unui creier bolnav. El, care cu câteva minute înainte fusese departe doar o clipă de adevărul de foc, din veşnica noapte interspaţială. Hm, nenorociţii! Bine, fie! E nebunul! Dar din esenţa cea rară! Neînţelesul pentru puterea înţelegerii unui Modreanu! Dar, pe care Eleonora îl va înţelege acum îndată şi cumplit se va cutremura în faţa marei revelaţiuni! Celălalt niciodată, niciodată, nu va îndrăzni să facă marea nebunie!

Sărmanul Modreanu! Cum îl înţelege Negrişor. Cum se înţelege pe el însuşi, înţelegându-l. Cum se vede la rându-i, privindu-l la fel de duşmănos. Cum se aminteşte primind cu bucurie condensată în lacrimi vestea morţii lui. Cum îl vede, acura pe acesta repezindu-se la fereastră şi ascultând înfiorat, tresărind în lacrimi de bucurie la auzul bufnetului sec, ca un lemn

zvârlit în grămadă de mecanicul ferăstroaicei! Iar domnişoara Eleonora ştergându-i lacrimile, aşa cum prietenii i-au lăudat lacrimile lui atunci... Sărmanul Modreanu, cum l-a privit, când a pătruns încoace, ce privire ascuţită şi umilă, de câine deposedat de culcuş, n-a înfipt în sufletele lor! Cu ce ochi de groază n-a învăluit şoldurile şi sânii Eleonorei, abia ascunse de unica ei pudoare, capotul cu inscripţii.

Sărmanul! Negrişor îl priveşte cu sinceră compătimire; cu nemărginită iertare pe femeia de ciocolată. Cum? Asta a fost singura dorinţă a vieţii lui! Cum, el n-a putut să fie agitat de alte visuri, de alte idealuri? Negrişor îşi deapănă în minte toată viaţa. Şi nu vede decât femei, de diferite culori şi mărimi, înşirate pe o aţă ca nişte păpuşi de zahăr. Încolo pustiu! Şi totul se îneacă în fumul greu al unui laborator de cofetărie. În ceaţa tot mai deasă i se pare că forfotesc turci murdari, cu picioarele desculţe, noduroase, nespălaţi de săptămâni, frământând cu vorbe triviale coca dulciurilor greţoase. Un dezgust nemărginit i se desenează pe buze: atâta nehotărâre, atâtea laşităţi, atâta zbucium, să treci pragul halviţăriei acesteia, să ieşi afară în aerul liber, curat!

Ei ţin ochii plecaţi şi nu îndrăznesc să-i ridice la dânsul. Negrişor îşi ia rămas bun de la ea, odihnindu-şi puţin privirile, înainte de plecare în negura definitivă, în nuanţa închisă a pielei catifelate. Ce izvor de noapte, în pielea asta, care desigur radiază amurgul începător

ce-i înconjoară, radiază noaptea ce va să vie, radiază noaptea eternă în care va intra el, nesăturatul...

O sărută în gând pe ploapele lăsate şi pe punctul acela de zbucium din gât. Se mai opreşte puţin şi asupra lui Modreanu. El stă cu ochii încă plecaţi, ca un vinovat. Îi vine să-l mângâie şi să-l îmbărbăteze. Se poate găsi vreo vină copilului care vrea să mănânce singur dulciul preferat?

Pe când el, Negrişor, este făcut dintr-un alt aluat, pe când acolo în fund este duritatea trotoarului; pe când el poate să audă de acum pârâitul aspru de oase, deşteptarea din beţia asta de zahăr topit. E viaţa, adevărata viaţă de-o clipă, dar adevărată... chiar dacă dincolo de ea, nu mai e decât o simplă amăgire şi nici un adevăr. Căci, însângerat, el va trăi în ochii ei, poate numai această clipă, dar va trăi, o va avea în întregime-o clipă, îi va poseda sufletul, care pentru celălalt va rămâne o taină în turnul de ciocolată. O va poseda el, însângeratul. O va avea întreagă, până-n ultima moleculă răvăşită. O clipă, clipa pârâitului oaselor: sinteza tuturor plăcerilor.

O clipă! Totul nu depinde de tot ce-a fost până acum, ci numai de clipa asta, dacă el va şti s-o domine şi s-o înfrângă.. Şi războinici, ochii lui au şi pornit înainte, în fundul prăpastiei. Căruţa ferăstroaicei s-a potolit... aşteaptă. Ceilalţi doi aşteaptă tăcuţi, potoliţi. Inima ei trebuie să ticăe... un milimetru, doi... Ce

tăcere! tot oraşul tace şi aşteaptă... Încă un milimetru... şi încă unul... cerul parcă s-a lăsat în jos, jos de tot... ce frumos, ce dumnezeesc moment... cum i se umplu nările de viaţă, cum i se umple sufletul de viaţă, ca sângele de instinct sexual... acolo, în fund ea... aşteaptă... roata cu dinţi.... Încă un milimetru... iată, acum acul balanţei este exact la mijloc...

Îşi lasă mâinile şi capul în jos... nici o mişcare... ce beţie... parcă i s-ar urca sângele la cap... ba nu... cade... sau nu... e alcool... e beat... ameţeala... clipa... lumina...

Momentele acelea îi vin în minte lui Negrişor cu spaimă şi admiraţie. A izbutit să trăiască într-adevăr, ceea ce obişnuia să trăiască atât de des în închipuire. A alunecat peste privaz şi deodată s-a oprit. O zmucitură straşnică şi s-a oprit. Şi nu cu un milimetru, doi, sau mai mulţi dincolo de punctul de cumpănă al corpului. Dimpotrivă, cu un decimetru, doi sau mai mulţi, poate chiar un metru. Atâta ştie, că privazul îi apăsa şi-i zdrobea genunchiul, cu toate că dedesubt; dar mijlocul se frânsese şi capul şi trupul, cu braţele moi, atârnau în jos ca la un Crist despironit.

Precis nu-şi aduce nici el aminte cum a mai fost; căci era complet stăpânit de ameţeală şi urechile îi vâjiau. Totuşi a simţit când a fost brusc oprit din cădere şi

atunci s-a deşteptat. Un picior i-era strâns într-un nod ţeapăn, iar de celălalt trăgea ţeapăn cineva...

Când s-a pomenit înapoi, înăuntru, după ce camera s-a învârtit în juru-i de patru ori într-o parte şi de trei ori în cealaltă parte, s-a dezmeticit de-abinelea. Glezna dreaptă i-era sugrumată de firetul de mătase al draperiei, roşu şi fluid şi gros cât o frânghie. Nodul era făcut meşteşugit ca pentru unul care vrea să se spânzure: cum se întindea puţin firetul, cum se strângea laţul. De celălalt picior îl traseră voiniceşte Modreanu şi Eleonora, care, după ce-l readuseră înlăuntru, se tăvăleau de râs în jurul lui.

Legat încă de picior ca un întemniţat de-o ghiulea, Negrişor îi privea crunt. S-ar fi aşteptat la ceva mai mult din partea lor: cel puţin respectul cuvenit unui om care înfruntase moartea. Dar Modreanu se prăpădea de râs. Negrişor îl înţelese: el vrea să bagatalizeze un gest aşa de mare, pe care n-ar fi fost niciodată în stare să-l facă şi pe care... doar... cu care... hm... cine ştie, dacă şi el, Negrişor... se va mai întâlni.

Eleonora râdea şi ea desigur, dar mai mult asmuţită de râsul lui Modreanu. Ochii ei lăcrimoşi râdeau chiar mai mult decât elipsa perfectă a celor două şiraguri de dinţi; dar în profunzimea pupilelor Negrişor ceti o spaimă mută, care-l incită peste seamăn. Abia acum văzu şi pieptul bombat, cum i se zbătea fricos şi-i fu teamă că-n zbaterea aceasta să nu rupă minunata

piele catifelată.

Sânii pe care-i sărutase cu două ceasuri mai înainte! Zbuciumul acesta al lor l-a făcut să bată din palme, să sară în sus de bucurie, să sărute pe Modreanu care-l legase de picior şi-i zădărnicise căderea, să sărute pe Eleonora, care în fundul pupilelor ei, i se da în sfârşit mută de spaimă, mută de admiraţie, în faţa forţei de necrezut.

Însă solemnitatea momentului trebuia restabilită. Negrişor începu să privească prin cameră, clipicind din ochi şi ieşi, fără a emite decât sunete guturale şovăind şi împleticindu-se ca un om beat.

În urma lui răsună până departe pe scară râsul nemaipomenit de vesel al lui Modreanu. Negrişor coborî repede treptele fugind de el, ca de o fantomă. Râse totuşi în gând, amintindu-şi nodul firetului, pe care Modreanu, crezând că-l leagă în jurul piciorului lui Negrişor şi-l legase în jurul propriului său gât:

— El nu e făcut să înţeleagă toate acestea cu inteligenţa lui de suprafaţă!

Când talpa se lăsă de pe ultima treaptă pe asfaltul dur, pe care trebuia să se afle zdrobit, Negrişor se cutremură.

— De ce m-au lăsat ei să cobor singur, fără să le fie teamă că mă arunc peste rampa scării?

Cineva îl strigă: Modreanu.

Cei doi apăruseră în cadrul ferestrei şi-l urmăreau cu hohotele lor, prin vagile cercuri tremurătoare de lumină din jurul felinarelor, care se aprindeau. Negrişor nu întoarse capul. Căci ochii i-erau furaţi de scheletul ferăstroaicei, părăsit în negura care se lăsa pale, pale, ca întunecate duhuri de păsări în stol.

Era o biată căruţă ca oricare altele, cârpită şi hodorogită. Ceva jalnic care se desprindea din mogâldeaţa ei. După cum, jalnic îşi muta acum picioarele Negrişor spre casa îndepărtată. Căci se lămurise:

Nemernicul o va convinge că eu am simţit. Sau chiar, cine ştie, că am descoperit şi nodul firetului în jurul piciorului când am întors capul. Ah... Modreanu!...

Negrişor a primit cu ură şi dezgust anunţul de nuntă şi nu s-a dus. Cei doi au pornit apoi într-o scurtă călătorie, dar nici la înapoierea lor nu s-a grăbit să-i vadă. Eleonora l-a chemat de mai multe ori cu bileţelele ei colorate, tăiate de liniile bizare, ale scrisului lungueţ. Cel dintâi pe care l-a primit i-a pricinuit vălmăşeală adâncă în suflet, dar nu s-a dus şi nici n-a răspuns. Pe celălalte le-a citit cu ură şi niciodată n-a răspuns. Căci în toate era politeţe şi banalitate. Şi glumă. Numai glumă. Dar nici cea mai mică aluzie la grozava îndrăzneală, la strivitoarea ei înfrângere.

Modreanu deci izbândise.

Caraghioslâcul lui a fost mai tare. Şi a îmbibat în această stupidă clownerie tragicul momentului aceluia, pe care numai el, Negrişor, singur şi pe lumea asta, îl revede atât de frumos, atât de înalt, atât de uimitor. Singur. Şi lacrimi după lacrimi izvorăsc din negrul ochilor mari.

Dar veninul teribilului nenoroc, a crescut pe încetul atât de mare, că din ce în ce se simte mai neputincios să-l strângă în suflet.

Atât de aproape, îi vine necurmat în minte, penultimul minut şi ultimul, alunecarea, viziunea aceea clară, bunătatea extazul, ameţeala tulbure şi dulce: că i se pare o mână grosolană de borfaş, aceea care s-a întins să-i răpească frumuseţea temutei fapte şi să lase în locu-i meschinăria unei isprăvi de circ. Căci Doamne, aici stă grozăvia: un lucru atât de preţios: pierdut, furat, se va mai găsi el cândva?... vreodată?...

Brusca zmucitură a opririi, deşteptarea bruscă şi dezgustătoare, zgâlţiala aceea între pământul care aspiră cu imenşii lui plămâni şi firetul care strânge, trage vârtos înapoi... Senzaţia tăriei pavajului i se iscă în toţi muşchii, care i se strâng unul într-altul în panică, striviţi de idee...

Cu neputinţă. Scumpul lucru de preţ, de cel mai mare preţ e pierdut pentru veci...

Şi nimeni cui să-i împărtăşească această sfredelitoare nimicire a cugetului, această oribilă hoţie!

Jefuit în faţa ei, în ochii şi-n aprobarea aceleia care singură ar fi putut să-l izbăvească de această tortură, cu bucuria şi cu recunoştinţa ei.

Trebuia să vadă pe Eleonora. Gândului acestuia care-l sfâşia literalmente nu-i mai era cu putinţă să reziste.

Porni. Ea va trebui să plătească pentru celălalt; ea va trebui să înţeleagă adevărul. Va trebui! Dar, dar cum va mai pătrunde adevărul, în capul mic de ciocolată, dacă nici o urmă dintr-însul nu se găsea acolo?

Dar nu îndrăzni să intre. Sună şi fugi, pierzându-se pe lungile scări, prea cunoscute. Ieşi afară şi respiră setos aerul străzii, cu strania simţire a celui ce se bucură, că s-a oprit la timp, de la o faptă rea. Porni cu obişnuitu-i pas accelerat, care ar fi dat oricui impresia că e gonit de zorul atâtor grele treburi, deşi nu lua niciodată această sprintenă alură, decât când îl îmboldeau gânduri străine de studiile şi de ocupaţiile lui practice.

Rătăci mult timp astfel, aproape alergând, doar într-o vreme făcu un lung popas dinaintea vitraliului mare al unei tipografii, unde urmări cu atenţie activitatea lucrătorilor şi mişcările domoale ale linotipurilor. Întru

târziu se trezi în faţa gării. Sosirea grăbită a maşinilor şi a trăsurilor îl intrigă mult, apoi mersul lor domol aliniindu-se în aşteptarea trenurilor, forfota călătorilor, multicolorul veştmintelor femeieşti, al cutiilor de pălării, nichelul geamantanelor lucind prin întredeschizăturile îmbrăcămintelor de pânză verzuie. Acest interes deosebit pentru o mişcare obişnuită, pe care o văzuse adesea, dar care acum îl surprindea ca o noutate indescriptibilă, îl întrerupse privirile stăruitoare ale unui agent, care i se propti de mai multe ori în faţă şi pe care-l simţi de acum înainte necontenit într-o parte şi în spate.

Altădată Negrişor ar fi continuat nespus de amuzat jocul; l-ar fi plimbat pe reprezentantul forţei publice prin toate colţurile gării şi prin toată gama curiozităţii sufocante, din preajma marilor descoperiri. Însă acum dădu plictisit din umeri şi intră în restaurant, regretând adânc, că resortul spiritului său poznaş, renumit pe vremuri, nu mai are puterea să se îndoaie până acolo unde rezidă buna dispoziţie şi aplecarea spre fapta spontană, apanajul oamenilor fericiţi şi veseli.

O schimbare radicală se petrecuse în mecanismul său interior: o simţea acum bine şi avea chiar impresia lămurită, că dacă s-ar clătina mai cu vigoare, ar percepe, ca dintre capacele ermetice ale unui ceasornic uzat, piesa sufletească scăpată din micile ei şuruburi. Pe care, se feri prin mişcări, ţeapene, de trup

încordat s-o afle — deşi o bănuia până la limpezime, — bându-şi cafeaua cu lapte într-un chip mecanic, care aducea cu al doamnelor nobile şi bătrâne şi care stârni la mesele dimprejur o vie curiozitate.

Negrişor plăti cafeaua, dar nu se hotărî să-şi părăsească locul. Acum îşi dădu seama că un lucru extraordinar avea să se petrească, în acest restaurant. Altfel, era cu totul inexplicabilă rătăcirea lui tocmai aci, deşi putea s-o ia razna spre partea cealaltă a oraşului, — ca şi apariţia subită şi stăruitoare a celor doi ochi de agent. De ce aceşti ochi cu perechile lor metalice care se lăsau pe pieptul tunicei, marcând două jumătăţi de hiperbolă, dispăruseră subit, de cum intrase în restaurant? Un răufăcător putea face isprăvi şi într-un restaurant de gară, tot aşa de bine ca şi-n sălile de aşteptare; el privi deci cu atenţie la uşă şi la ferestrele care se umpluseră de întunerec. Şi nu observă nicăieri nici o pereche de ochi metalici, care, măcar aceia, s-ar fi putut vedea prin noapte, trădaţi de reflexele puternice ale luminei din restaurant. Dar nimic, nimic. Şi restaurantul se golea, pe măsura plecării trenurilor de noapte. Însă Negrişor nici nu gândea măcar să se urnească. Pentru că, turtind mucurile de ţigări repetate, în aşezări simetrice, pe farfurioara ceştei de cafea neagră, pe care o ceruse la urmă, el începea să întrevadă jocul cel nou al destinului care-l adusese încoace.

În definitiv destinul, nu e chiar aşa de răutăcios şi de stupid glumeţ, precum îl învinuiau atâţia. Negrişor mai băgase de seamă, în numărul anilor săi, destui, cât să se facă în spaţiul curgerii lor o bună socoteală, că dacă moşul acesta zbanghiu şi cam ţicnit de bătrâneţe, căruia i-a fost dat să domineze timpurile şi crugurile omeneşti, îl făcea să sufere o neplăcere, două, apoi îndată avea grijă să mai întoarcă norocul şi pe faţa cealaltă.Moşul trebuie să fie şugubăţ şi hapsân: dacă nu te revolţi niciodată, de renghiurile lui, e în stare să te scoată din ţâţâni, cu din ce în ce mai multă cerbicie; iar dacă te laşi moale de tot până la urmă, îţi dă una în cap şi termină cu dumneata. Pe când dacă te împotriveşti şi-l acuzi pe faţă se întâmplă de se supără, dacă-i arunci în obraz ocări prea vrăjmaşe. Dar dacă întrebuinţezi măscări simpatice, asta-l bucură ca pe orice bătrân şi nu-ţi încearcă răbdările mai mult de trei ori. Ce vrei? Trăim, într-o vreme cu mult prea depărtată de începuturile ei, ca nişte copii ai unor oameni trecuţi şi uzaţi. Totul e ţicnit în universul, care şi-a ieşit puţin din ţâţânile lui prestabilite; pe semne că de aceea vrea Dumnezeu să-l piardă şi să facă altul.

Dar asta e altă poveste, pe care dracul ştie cine-o mai apucă. Cel care simte însă rostul lucrurilor trebuie, vrând-nevrând, să se potrivească lor. Dacă universul e scrântit ce să mai facă şi el, Negrişor, decât să mai comande o cafea, să mai aşeze în jurul ei, pe farfurioară,

câteva mucuri de ţigări, simetric şi să aştepte pozna cea nouă a moşului cu foarfecă. Aceea din urmă, cu frânghia de picior, a fost din cale afară de hazoasă, trebuie s-o recunoască Negrişor şi să nu mai păstreze nici o supărare. Acum e ora unsprezece şi jumătate. Nici un piept acoperit de ochi metalici la geam. Trebuie să vie reversul!

Era ora 1 fără un sfert şi reversul n-a mai sosit. Ultimul tren pleacă la 1 şi 25. Mai sunt 40 de minute. Destul timp ca să sosească. Un călător obişnuit ca Modreanu, pe care profesiunea lui rătăcitoare, îl aruncă săptămânal afară din oraş, nu se cade să vină la gară prea devreme. El e un voiajor emerit, care ştie preţul şi ultimul minut. Dar va trece el prin restaurant, ca holteiul practic, — dinainte de acel lung şi enigmatic voiaj, — care venea aci să-şi completeze servieta cu sandviciuri şi brioşe, ori de câte ori pornea în regulatele-i inspecţii? Negrişor ar putea pune prinsoare că da: Modreanu, nu e omul care să mărturisească unei femei ca Eleonora, grijile şi tabieturile lui gastrice, ba chiar le-ar repudia cu străşnicie dinainte-i, pentru ca, odată ajuns pe peron să fie instinctiv acaparat de temerea lui veche, de burghez iremediabil, dacă trenul va înţepeni undeva pe câmpie sau între stâncile colţuroase ale vreunui munte pustiu?

Negrişor surâde. Parcimonia şi multiplele meschinării ale lui Modreanu, pe care acest bun

prieten e destul de inteligent să şi le ascundă cu grijă, ba chiar nu dă îndărăt să le sfichiuiască la alţii, trec acum, drept pedeapsă, în tabăra lui Negrişor. Ele sunt vestitorii sosirii apropiate ale celuilalt şi ai trecerii lui pe-aci, pe sub furcile caudine ale privirilor lui Negrişor, care-şi potriveşte de pe acum rânjetul grăbitei întrevederi.

— Tu Negrişor?

— Eu, Modreanu.

— Pleci undeva?

— Nu... rămân...

Şi va apăsa pe acest „rămân”. Va apăsa şi va rânji cât mai semnificativ cu putinţă, până ce ochii mari ai lui Modreanu se vor bulbuca de groază pe figura firavă.

Idiot! De ce această satisfacţie atât de ostentativă? Dimpotrivă? îl va primi cu zâmbet nedefinit de sfinx în pustie.

— Pleci undeva?

— Nu, nu plec nicăieri.

— Dar atunci de ce ai venit? Pentru Dumnezeu de ce ai venit?

— Nu înţeleg de ce te intrigă aşa. Poate aştept pe cineva. Am şi eu socotelile mele... discrete. De ce nu-mi dai voie să am şi eu socotelile mele?...

Şi-l va bate pe umăr, zâmbindu-i dulce şi liniştitor.

Iar ochii de cameleon se vor bulbuca atunci şi mai cu putere.

— Curios, foarte curios! i-ar auzi vocea stinsă şi neputincioasă.

Pentru că Modreanu trebuie neapărat să plece în inspecţiile lui. El nu va avea niciodată curajul să calce peste îndatoririle sale, sufletul lui n-ar putea să găsească niciodată o linie de legătură, o frâghie de siguranţă pe care s-o arunce pe deasupra ochiurilor de apă care s-ar putea ivi în drumul vieţii lui. Le-ar ocoli precaut şi grăbit: cu atât mai mult n-ar sta să şi le creeze singur cu voluptate or de nevoie.

Negrişor cască triumfător. E târziu. Pendulul restaurantului a bătut unu de mult şi slujitorul a anunţat de câteva minute sosirea trenului. Restaurantul a început să se golească.

Negrişor aşteaptă înainte calm şi sigur. Deasupra bufetului enorm cu fructe, legume şi ciosvârţi de cărnuri şi măruntaie proaspete de vită şi cu fundul multicolor de lichioruri, minutarul ceasornicului rotund înaintează imperceptibil, într-atâta că-l simţi doar din cinci în cinci minute; trebuie să te faci că nu-l priveşti ca să-l surprinzi mergând. El însuşi se apropie implacabil de ora fatală, totuşi nici vis de Modreanu, iar Negrişor aşteaptă, chiar când nu mai sunt decât două minute, şi se ridică numai când clipa plecării a fost atinsă de

vârful săgeţii cu mers de melc.

Dar a doua zi se înfiinţează iar la aceeaşi, masă, cu ornicul alb şi lucios în ochi. Comandă o cafea sau un lichior şi aşteaptă aceiaşi oră nocturnă calm şi sigur şi hotărât să vină şi-n noaptea următoare, dacă astăzi asemeni nu se va întâmpla nimic, şi-n nopţile celelalte, până când, în fine, minutul lui va sosi.

Atunci va petrece pe Modreanu la vagon, cu un surâs fin şi sarcastic pe buze — ba nu, nu-l va petrece, va rămâne aci, se va acuza încurcat.

— Ştii, iartă-mă aştept pe cineva....

Şi-l va petrece cu gândul, va închide după el portiera cu gândul, şi cu zgomot, cu zgomot greu de uşă de celulă, unde ai închis pentru timpul ce-ţi trebuie, pe cel, de care vrei să te descotoroseşti. Apoi va lua tiptil, drumul pe sub felinarele molcome, va înota ca o fantomă prin cercurile lor de lumină, se va opri în faţa casei Eleonorei, înfigurându-se pe lungile-i picioare chiar pe locul unde urla pe vremuri ferăstroaica. Astfel plănuieşte Negrişor, dar nopţiile se scurg, una după alta ca şi minutele de pe ornicul alb şi rotund, deasupra bufetului cu sticliri de lichioruri; se scurg albe ca şi bluzele chelnerilor care se mişcă somnoroşi şi inactivi în juru-i. Dar în loc să pornească în pas triumfător spre casa Eleonorei, după ce uşa vagonului va cădea ca un chepeng de cavou peste cel ce va fi

plecat, piciorul abia i se târăşte ca şi ceasornicul, ca şi timpul, ca şi chelnării fără muşterei, agale şi fără nici o ţintă, spre camera lui din strada Muzeului, care demult nu mai înseamnă pentru el nici o ţintă, deşi îşi târăşte oasele într-acolo în fiecare seară.

Încetul cu încetul se convinge că Eleonora este pierdută iremediabil: ea a început să fabrice bărbatului ei brioşe şi sandviciuri de plecare. Asta e tot ce-a rămas din femeia de ciocolată, pentru care el măsura cu submultipli de milimetru, distanţa până la veşnicie.

Dar dimineaţa, o vigoare proaspătă îl înşfacă regulat şi-i suflă în urechi acelaşi comandament, înfăşurat în bogatele irizări sterpe ale speranţei. În seara asta va fi în sfârşit ce n-a fost până acum.

I-ar fi uşor să se abată în treacăt pe la Modreanu, să ispitească pe cineva din apropiere, un vecin, o servitoare gureşă, sau chiar să pătrundă la dânşii. Dar atunci vălurile nădejdei încăpăţânate se agită neliniştite şi asta pe el îl doare. Le aşteaptă să-şi recapete simetria ştiută şi apoi aşteaptă seara calm şi asigurat. Moşul cel nevăzut şi ţicnit, l-a făcut să priceapă cu râsul lui strident întresurprins prin vuetul chicotitor al străzii, că în curând, foarte în curând ceva, ceva se va petrece. Cu cât nerăbdarea e mai mare, cu atât întâmplarea aşteptată va întârzia să se arate. Dar şi invers.

Abia astă seară, Negrişor îşi dădu seama, că dacă Eleonora prepară într-adevăr sandviciuriie acasă, aşteptarea lui aici în restaurant e de prisos şi că dimpotrivă locul lui, de mult trebuia să fie afară, pe peron. Se minună mult că o idee atât de simplă i-a putut veni atât de târziu, dar nu fu deloc supărat. O idee atât de liniştitoare, oricât de întârziat ar sosi, nu poate să fie decât binevenită.

Hotărî să facă plata, când simţi deodată, că e ceva în aer, care-i porunceşte să nu se grăbească; desigur aceeaşi misterioasă alcătuire de elemente şi împrejurări care a pus zăgaz până acum între mintea lui şi o atât de simplă deducţie.

Negrişor lăsă ascultător să-i cadă mâna, care trebuia să dea semnal chelnărului. Şi antenele luminilor porniră cercetătoare prinprejur, sprintene şi înaripate ca doi porumbei dintr-o corabie rătăcită pe apele potopului. În sfârşit sensul acestei rătăciri de 40 de zile, pe câmpii de apă, ai gândurilor pe care le bătuse până acum în loc şi în van avea să se descifreze.

Şi porumbeii se opriră prin straturile uşoare ale fumului de tutun tresvit de lumina becurilor rotunde şi mate pe o cunună blondă de păr din mijlocul căreia alţi doi porumbei călători, întindeau spre dânsul acelaşi drum lucios de raze. Păr blond! Negrişor ridică nedumerit din umeri. Dar surâsul ce-i venea acum tot mai desluşit din acel capăt îndepărtat de sală îl săgetă îndată cu

brusca lămurire: Şari...

Şari blondă?... Ce dracu. Doar lui i se păruse un veritabil exemplar de cea mai brună esenţă. Probabil că gândul la Eleonora i-a pervertit până şi cele mai comune facultăţi receptive, Când se apropie însă, băgă de seamă că totul nu-i decât joc de reflexe electrice şi de abur de tutun. Şari era o splendidă femeie de ciocolată. Şi Negrişor trimise un surâs moşului invizibil şi zărghit. Dacă el vrea necontenit astfel nici prin gând nu-i mai trecea să-l contrazică. Drace, hotărât lucru, moşul are gust, minunat. E imbecil numai cine nu recunoaşte de la prima vedere.

Cu toate astea în Şari părea să se fi petrecut o mare schimbare. Ochii ei ardeau de un lucru neobişnuit, interior, reflectând în afară doar o parte din lumina intensă de mulţumire deplină care domnea acolo. Numai când privea spre Negrişor, flăcările subtile ale simpatiei şi ale regretului, ţâşneau cu putere spre dânsul, înconjurându-l şi transfigurându-l. Lângă Şari era copilul ei, pe care Negrişor îl scăpase odată de ceata bătăuşă a micilor trepăduşi din mahala. Copilul îşi recunoscuse salvatorul pe care-l fixa cu ochi mari, extrem de calzi, pentru ca mai pe urmă să se ridice şi să se aşeze pe un scaun mai apropiat de dânsul. Negrişor îi

mângâie buclele inelate şi castanii, iar ochii lui Şari se umeziră:

— Unde-ai fost? îl certă ea. Vezi, dacă... venit iară... dacă n-ai oitat repede, repede, mâni astăzi mergea tu...

— Mergeam eu?...

— Da, tu mergea... drago... eu aşteptat la tine şi plâns de necaz...

Ceea ce-l surprindea mai ales pe Negrişor, era volubilitatea românească a lui Şari.

— Ai plâns tu Şari?

— Plâns...

— Pentru mine?

— Pentru tine, îl mustră ea cu clătiniri repetate ale capului.

Iar Negrişor privi la copilul, care-şi plecase capul spre dânsul şi care-l considera cu ochii aceia extrem de mari, imenşi, ca să nu însemne şi ei o mustrare.

— Şi unde am fi mers Şari?...

— Mers depar... Americ...

Şi degetele ei căutară febril în poşetă, pentru a-i înfăţişa rând pe rând, mai multe scrisori, unele cu aer de acte importante scrise la maşină mărunt, cu peceţi

şi cu numere...

— Nagyanpa*... bunik mè, continuă ea... chiame... Împecat... rău superat la mine că fugit cu tate lui — arătă ea la copil... Acum împecat şi bolnav... bogat, bogat... gozdag... mult milion... palota, palot... tudom? case mare... Cicago... hentesbolt... tudom?... carnaţi... carnaţi... vândut... fabrik...

— Şi ai plecat cu tatăl copilului?...

— O, el mort... războiu... Acum pleacă prieten... venit locul tău... căsătorit.

— Te-ai căsătorit...

— Nem... Amerik căsătorit... repede... bunic... super... dacă nu căsătorit. Căutat la mine bunik mult... arătă ea din nou scrisorile... O... mult bogat la dânsa... Fericit, fericit...

Şi privi cu melancolie la Negrişor.

— Vezi, de ce nu venit?

Negrişor desfiinţa în minte intenţia unui surâs. Ei şi, dacă ar mai fi venit? Oare îşi închipuia această cocotă cu vizite nocturne de paşi pintenaţi că ar fi însoţit-o peste ocean, dându-i mâna pe deasupra cârnaţilor aducători de milioane ai bunicei? Haida de...

Negrişor o bătu uşor pe obraz în chip de mângâiere şi-

* Bunica mea..., magh. (trad. ed.).

o îmbărbătă cu dezinteresare:

— Lasă Şari, cel pe care l-ai ales te va face şi mai fericită decât mine... Aşa a vrut destinul şi nu trebuie să te împotriveşti. Ascultă-mă pe mine... eu am aflat acum secretul destinului...

— Fericit? Fericit face milioane dela bunik... La tine mai mult ai fi iubit...

— Şi cine e domnul acela, unde e el acum? E ungur?...

— Roman... Chiame Badescu... mic şi mustaţe... fekete... negru... Ofiţer rezerv... Face la tine cunoscut când vin... Acum predai bogaj... mult... mult bogaj... Nem vrut staţie primit atât bogaj... el vorbit şef... el... energie... Ofiţer rezerv...

— Altceva nu mai e?

— Da, da... ofiţer rezerv... energic...

Şi cu convingere deplină, Şari înclină repetat din cap. Apoi îşi îmbie băieţelul care a rămas cu ochii larg căscaţi la Negrişor, să termine prăjitura lăsată la jumătate pe farfurioară.

Negrişor zâmbeşte copilului al cărui profil delicat aduce mult cu al lui: acesta da, va fi cu adevărat fericit. Dacă energia domnului ofiţer de rezervă Bădescu nu va avea grijă să spulbere totul la timp. Dar poate sunt milioane multe la mijloc şi încă de dolari.

Şi Negrişor apropie uşor pleoapele: milioane de dolari, ocean, uzină americană, zgârie nori, transatlantic... Tot cinematograful şi toate romanele răsunătoare îi trecură în clipita unui vis pe dinaintea ochilor. Nu doar acestea erau condiţiile sesizabile ale fericirii pământeşti; nu doar spre ele converg toate sforţările, toate năzuinţele semenilor, nu doar într-acolo aleargă furibunde toate trenurile zilei, nu doar pentru ele, a fost atâta zbucium astăzi aici în restaurantul acesta de gară?" Negrişor simţi ogoindu-i-se în suflet dispreţul pe care-l acceptase statornic pentru această năvală homerică spre confort şi spre saturarea simţurilor a întregii suflări omeneşti; şi căutând ca de obicei, când se refugia de această josnică înfăţişare a vieţei în cămara gândurilor lui mirifice, a idealurilor, pentru care face să-ţi repezi capul în pavaj de la al patrulea cat, se îngrozi de golul şi întunericul care-l descoperi acolo. O femeie goală îi râdea cu gura şi cu tot corpul, care lua ritmul deşănţat al hohotului, şi-l chema obscen... O femeie cu trupul brun scăpată tocmai din braţele lui Modreanu, aşa cum Şari aceasta cu trupul tot aşa de brun, abia aştepta să scape din braţele vizitatorilor nocturni ca să revină la dânsul... Atât, numai atât poate el să opuie perspectivei mirifice pe care o deschid scrisorile Şarei... Dumnezeule sfânt! Ce meschinărie... Pentru cine a putut să fie la un submultiplu de milimetru de moarte! Când dolarii pot să-ţi aştearnă dinaintea

piciorului atâtea trupuri de ciocolată, covor de sclave, întins până la saturare şi dezgust... Atunci, ce mai aştepta aici, în restaurantul acesta, cadourile moşului pignit la cap?...

— Eu mult gândit la tine; reluă Şari, care-l fixase lung, tăcută, tot timpul acestei reflecţii... Şi dacă tu venit eu mult iubit la tine... Şi dacă venit saptemâna aste, eu nu hotărât plecat cu Bădescu, eu plecat cu tine... eu gândit la aste şi căutat... şi dacă venit ieri... eu stricat paşaport... şi stricat cu Badescu...

Şari întoarse capul spre copilul care se ridicase de pe scaun:

— Ulj şepen![*] Emerich!

Dar copilul se alătură de tot de Negrişor, rezemându-şi capul de şoldul acestuia.

Un fior străpunse creierul lui Negrişor, ramificându-i-se prin toate membrele. El privi prin pulberea de fum a restaurantului spre uşa de după care avea să apară necunoscutul uzurpator al norocului său. Dar uşa rămânea nemişcată şi geamurile ei zugrăveau cu negru lumina slabă de pe peron, faţă de torentele de strălucire ale becurilor din lăuntru. Necunoscutul întârzia şi un tremur de nerăbdare agita acum pe

[*] Stai frumos! magh. (trad. ed.).

Negrişor. Ochii lui căutară întrebători ochii Şarei, apoi se mutară, pe uşa dimpotrivă, care da în noaptea cea mare de afară, pe fondul căreia se mişcau luminile maşinilor de oraş înaripate, ca zmeii din poveste, care te fac într-o clipă să dispari. Şari cântărea cu ochi umezi, afecţiunea mută şi vie pe care Emerich o arăta vechiului său salvator.

— Şi sunt multe bagajele acelea Şari?...

Şari tresări la rându-i, scormonindu-i cu pupilele dilatate în adâncul pupilelor lui...

— Mult, mult! încuviinţă... dar pénz, bani aici... Şi se bătu cu mâna în dreptul inimii...

Apoi deodată se ridică hotărâtă...

— Dacă tu vrea... eu lasă la dracului bogaj... şi toate....

Negrişor apucă de mână copilul.

— Ne vom ascunde deocamdată la mine Şari! El ştie de mine?

— Eu spus de tine... dar nume nu ştii...

— Plata! ceru Negrişor. Plata...

— Fisetni!* se asocie şi unguroaica... Dar întârzierea ţalului devenea fatală.

---

* Plata! magh. (trad. ed.).

— Plata! răcni Negrişor. Şi aruncă o hârtie de o sută de lei pe masă. — Haidem repede Şari!

Negrişor se minuna mai mult de această subită energie pe care nu şi-o cunoştea, decât de ciudăţeania împrejurărei. Şi chiar nu se miră de loc, când Şari drept răspuns se făcu galbenă şi se împletici uşor. Se lăsă pe scaun...

Negrişor îşi dădea perfect seama că unchiaşul zârghit îi jucase un nou renghi. Dar nu găsi de prisos să întrebe:

— Nu mai mergi Şari?...

Şi ascultă aiurit şi înfuriat răspunsul pe care-l aştepta:

— El venit... îngăimă ea...

Negrişor se întoarse brusc căutând uşa îndepărtată: însă Bădescu era chiar lângă dânsul, cercetând întrebător pe femeie, cu ochii.

O tăcere supărătoare domni câteva momente. Bădescu, era mai scund ca Negrişor şi firav iar faţa i-era smeadă şi linsă.. Avea mustăţi de un negru şi mai stufos, retezate scurt, la colţul buzelor şi părul lins şi lucios i-era dat pe spate cu o deosebită grijă, lăsând goală o frunte mediocră. Sub alte două mustăţi de sprâncene, ochii mici şi negri adulmecau situaţia în vreme ce partea de jos a figurii se deforma treptat sub

strâmbătura subtilă a unui rictus rău şi rău reţinut.

Şari făcu prezentările cu glas stins. Negrişor auzi drept mulţumire de bună cunoştinţă, o voce de pâlnie spartă, înăbuşită de aer, ca emanând dintr-un gât cu metehne chirurgicale. Ochii de rozător întunecat sclipiră de asprime, dar cuvintele porniră mieroase şi tandre. Şalele extrem de flexibile nu cunoscură repaos nici un minut: omul se încovoia, într-o parte, într-alta, înainte şi pe spate, îşi freca mâinile la tot momentul, fericit de cunoştinţă, le punea rând pe rând pe umărul lui Negrişor, ca şi când s-ar fi cunoscut de o vecie, dar mai cu seamă era, de-o gingăşie copleşitoare faţă de Şari. Doar ochii îşi păstrau inalterat picăturile reflexului iniţial, rece vâscos, vrăjmaş. Ei se micşorară şi mai mult, când ţalul se prezentă.

— Ce cauţi domnule.

— Am fost chemat aici...

Avu tactul să nu întrebe nimic în plus, ba chiar dezinvoltura să vâre bancnota de pe masă în mâna lui Negrişor.

— Mai avem timp... să se repete consumaţia... Ce luaţi domnule Negrişor?

Şi Negrişor, care nu vrea să ia nimic, trebui să-şi schimbe avizul, uluit de o avalanşă cutropitoare de solicitări şi protestări.

— Se vede că vă cunoaşte de mai demult copilul? surâse el infinit de dulce către Negrişor.

— Da, l-am scăpat odată dintr-o încăierare de copii. Atunci am avut plăcerea să cunosc pe doamna.

Bădescu se arătă considerabil de surprins de această întâmplare şi declară fără preget pe Negrişor erou şi binefăcător, turnându-i pe deasupra încă vreo trei care de complimente.

Răceala ostentativă şi expresia de o comprimată deznădejde a Şarei, cedară tardiv în faţa acestor repezi şi necurmate explozii de sentimentalism cu ghiotura ale viitorului ei bărbat. Doar copilul rezistă până la urmă, înfigându-se în Negrişor la fiecare asalt drăgăstos al lui Bădescu.

Negrişor, în schimb, fusese cucerit chiar de la primele efuziuni ale acestui maestru scărmănător de amor propriu, slăbiciune capitală a celui ce voise să se arunce de la etajul al patrulea, pentru că doi convorbitori păreau prea adânciţi, prea străini de dânsul, într-o conversaţie tinerească şi cu glas scăzut. O clipă Negrişor avu impresia că Şari îi aruncă chiar lui o privire de sfidare şi de dispreţ, urmată de-o violentă mişcare de nerăbdare şi plictiseală. Parcă-i juca pe gât ceva acestei femei gata să explodeze, dar tocmai pentru a para o ieşire grea în crud contrast cu bunăvoinţa şi

bunapărere despre el, pe care izbutise s-o capete aşa de prompt din partea lui Bădescu, Negrişor râse cu putere şi trase pe convorbitor spre dânsul, în semn de îmbrăţişare.

Şi aproape automat copilul îl părăsi retrăgându-se lângă mama lui, iar Şari, încă puţină vreme nehotărâtă se asocie la această bucurie generală. Şi râseră toţi trei de fericire şi voie-bună, aşa cum Negrişor îşi aminti devenind din ce în ce mai galben, că mai râsese cu alţi doi într-o împrejurare aproape identică, cu câteva minute doar înainte de a se retrage spre muchia prăpastiei de asfalt, unde-l chema chirăitul triumfător al ferăstroaicei.

Acum chirăi la fel de biruitor, ceva mai înăbuşit numai, ca şi vocea de pâlnie spartă a lui Bădescu, o locomotivă. Şi galben, dar râzând din ce în ce mai zgomotos, tocmai pentru a acoperi tremurul acesta care pune tot mai deplină stăpânire pe dânsul, s-a ridicat Negrişor, odată cu ceilalţi, când omul de serviciu a anunţat că timpul despărţirilor a sosit. El îşi vede partenerii acestor ultime clipe ca prin vis, sunt două umbre livide ca şi dânsul, cu gurile căscate în acelaşi râs unison şi insuportabil. O ameţeală de-o clipă numai, din parte-i şi invizibil. Apoi Bădescu şi Şari pornesc înlănţuiţi, întorcând capetele către dânsul, spre a le opri, la o a doua repriză, fericite, la jumătatea drumului, într-o

tandră şi mută îmbrăţişare între ei, a lor, a doi inşi cari pornesc cu dânşii, pentru dânşii.

Alături, copilul şi caută de drum, mutându-şi grăbit picioarele subţiri şi nici prin gând nu-i mai trecu să arunce ochii înapoi spre cel rămas singur, inert şi holbat, ca un cadavru jefuit.

Noaptea asta, Negrişor a băut coniac după coniac. Încât, la dânsul acasă, nici n-a mai găsit de nevoie să se dezbrace complet, şi s-a lăsat în pat doborât, ca un copac fulgerat de obuz. Un singur licăr de conştiinţă i-a mai dăinuit o clipă înainte de a se arunca în întunericul de apoi: mulţumirea că va reveni încoace la ţărm după câteva ceasuri.

Şi-a revenit într-adevăr, a doua zi spre seară, cu creierul sfâşiat de dureri atroce la fiecare mişcare. S-a trezit într-un lac de murdărie, care i-a întors inima pe dos şi l-a împins spre cuvetă, să-şi vâre capul în ţâşnitura robinetului compactă şi dură ca un corp solid; a muiat apoi colţurile imunde ale cearceafului şi ale feţei de perină în apa a toate ducătoare şi liniştit apoi despre pălăvrăgeala servitoarei, a încercat să se îmbrace. De trei ori s-a trântit în pat gol de la mijloc în sus, să ia rezoluţii definitive. Şi după ce-a izbutit în sfârşit să se bărbierească şi să se spele a pornit întins spre casa

Modrenilor.

Era un făcut parcă: exact în locul ştiut ferăstroaica era în plină activitate tăioasă şi zgomotoasă. Părea atât de bine dispusă, cu chiotele ei prelungi şi răsunătoare, că oamenii din juru-i negri şi uniformi ca nişte roboţi, se învârteau ca titirezii, pe lângă dânsa, făcându-i toate voile cu vădită plăcere, în ritmul trepidaţiei detunătoare a motorului. Trotoarul însuşi vibra în acelaşi ritm: Negrişor îl simţi sub picioare şi gândul lui fu îndată, că identic îl va simţi şi de sus, în acelaşi tremur nestăpânit de nerăbdare. Curios, tocmai acum el îşi aminti de clipirea subită şi scurtă care-i luminase bolţile grele şi întunecate ale gândului, devastat de alcool, înainte de a se prăbuşi ca o tulpină inconştientă în moalele aşternuturilor. Se bucurase într-adevăr că va nimeri înapoi pe acest drum de catapetesme şi firide ale labirintului de întuneric, în care avea să rătăcească: ştia bine, apa neagră a straniului subsol, avea să-l depună nu după mult pe cheiul luminei de ziuă. Pe mulţi însă care se lăsaseră pe scările mucede de piatră cu aceiaşi nădejde, valurile de besnă îi trăseseră la fund, în împărăţia marelui mister. Negrişor surâse: dacă i s-ar fi întâmplat acelaşi lucru, nu era oare atât de simplu; şi ce importanţă ar mai fi avut astăzi, femeia de ciocolată, Şari, Modreanu şi Bădescu, ba chiar şi zgârie-norii din Chicago cu America toată cu tot?

Negrişor ridică din umeri aproape râzând şi

ferăstroaica îi răspunse cu chirăitul ei care îi asurzi urechile cu ploaia de stei ascuţiţi a scânteilor de zgomot.

— Du-te dracului de strigoaică! îi strigă printre dinţii strânşi, dar nu cu ură, ci cu familiaritate, ca unei prietene inoportune, căreia în cele din urmă îi cedezi, că prea izbuteşte să-ţi ghicească gândurile în fiecare moment, până la cea mai ascunsă cută.

— Aşteaptă, nebuno! îi mai spuse şi porni calm pe lungile scări ca omul care ştie că nu-l întâmpină nici o sforţare pe drumul lui. Iar din urmă, ferăstroaica îl însoţi până-n înălţimea etajelor, dând fără încetare prelungile ei chiote de triumf.

Negrişor e surprins: Modreanu nu-l întâmpină. Nu-i acasă. E plecat în săptămânalele lui inspecţii.

Eleonora l-a primit în sufragerie, unde îşi lua masa de seară. I-a dat prăjituri şi-un pahar de vin roşu.

— Ah, ăstea-s prăjiturile cu care pleacă el... pe care acum, le prepari dumneata... de aceea nu mai trece prin restaurantul gării... râde răutăcios Negrişor, fixând-o cu dezinvoltura a toate înţelegătorului. — Ah, ai devenit o straşnică gospodină. O virtuoasă a dulciurilor. De altfel, mi se pare că ţi-am spus: de mult te-am denumit, femeia de ciocolată.

Eleonora îşi arată dinţii albi şi mici, într-un surâs îngăduitor:

— Eu credeam că m-ai numit astfel pentru culoarea mea, care mi se părea că-ţi produce o deosebită impresie. Dar, cât despre prăjituri, poţi să-mi schimbi titulatura. Cu regretul de a-mi vedea meritele scăzând simţitor în ochii dumitale, nu fac eu prăjiturile astea. Nici nu ştiu să le fac.

— Credeam că ai luat lecţii după mariaj...

— Nu, n-am luat nici o lecţie. Dar mi-ai spus ceva de restaurantul gării. Ei bine, dac-ai aşteptat vreodată acolo pe soţul meu, ai pierdut timpul degeaba; el pleacă acum cu automobilul... Nu-l mai căuta deci pe la gară niciodată, ci dute de-a dreptul la biroul lui, dacă ţii aşa de mult să nu-l vezi decât pe el... la birou vei fi informat cu exactitate de venirile şi plecările sale...

Negrişor contemplă pe gânduri reflexele electrice în porţelanurile, dispuse artistic, sub geamurile aproape invizibile ale bufetelor mici de sticla. Îi plăceau ordinea şi transparenţa de-aci şi mai cu seamă jocul infuzorilor de lumină pe atâtea suprafeţe lucii. Un singur lucru îl mâhni: un pepene, de pe tabloul din părete cu fructe şi natură moartă de sufragerie, pe care pictorul pentru a-l arăta că e privit dintr-o anume perspectivă, îl făcuse scălâmbăiat.

Dar atâta lucru nu putu avea nici o influenţă asupra humorului său prestabilit. Continuă deci calm şi mulţumit, surâzând ordinei, străveziului şi surâsului de raze, care-

l întâmpină cu orice nouă mişcare a capului şi-l secunda.

— Nu căutam pe soţul dumitale ca să-i vorbesc, ci numai vream să-l văd plecând...

— A...

Eleonora micşoră ochii şi ţuguie buzele. Apoi întinse cu leneşe mişcări, mâna să-i reumple paharul.

— E interesant, declară ea. Şi cred că trebuie să fi fost extrem de obositor să-l aştepţi aşa, ferindu-te într-una să nu fii văzut.

Negrişor o reasigură cu un deliciu nemărginit.

— Dimpotrivă, îl aşteptam cât se poate de comod... Chiar ţineam să fiu văzut...

— Parcă ai spus că nu doreai să-i vorbeşti...

— Doream numai să... ne luăm bun rămas... aşa ştii... să vadă, că de câte ori el pleacă... eu rămân...

Sub examenul ei atent şi indecis, Negrişor plecă privirile puţin intimidate asupra roşului cristalin din pahar. Dar în colţul buzelor lui, se păstrează totuşi restul unui zâmbet de bravură şi siguranţă. Îi aşteaptă liniştit cuvântul.

— Să trecem dincolo! îşi dă ea părerea puţin mai târziu, drept răspuns.

Îl conduce ea singură, în camera ştiută cu divan şi

cu măsuţă la mijloc, în care se pare nu s-a modificat nimic. Negrişor aruncă o repede privire, ferestrei, de astă dată închise, din cauza toamnei, cu toate că încă plăcută, dar destul de înaintată. Negrişor se aşează pe divan, iar Eleonora împinge spre el măsuţa cu ţigarete, pe care mai pune şi un serviciu mic de lichior. Se scuză apoi pretextând că şi-a învoit femeia din casă — Negrişor îşi aminti că-i deschisese chiar Eleonora — şi că trebuie să arate bucătăresei ce are de făcut.

O aşteptă cu acelaşi zâmbet tihnit şi sigur cu care contempla acum şi dreptunghiul negru al ferestrei închise. Transperantul era ca de obicei strâns sus, fără grijă, pentru că locuinţa din faţă nu se ridica până la această înălţime. Negrişor îşi ciuli auzul pentru a distinge cumva şuerul ferăstroaicei or păcănitul motorului; cu toate că era târziu, activitatea oamenilor până adânc în noapte l-ar fi înconjurat de departe cu îndârjire şi imbold. Dar nu se mai auzi nimic, oricât i se concentra toată puterea atenţiei în pavilionul urechii. Iar moalele divanului nu-i îngăduia nici un pas spre fereastră: dacă Eleonora ar fi intrat tocmai atuncea şi s-ar fi aşezat în locu-i el n-ar mai fi avut pentru nimic în lume curajul să şadă alături. Şi-ar fi tras un scaun aproape şi asta l-ar fi îndepărtat distanţe incalculabile de o nădejde nouă care-i biruia acum sufletul întors şi muiat ca într-o baie delicios de caldă, în această singurătate, în ideea că Modreanu e plecat, că ea-l

denumeşte pur şi simplu „Modreanu”, ca şi înainte de căsătorie, că fata din casă e învoită, că bucătăreasa e la capătul celălalt al apartamentului, că lichiorul are o culoare care îmbată cu făgăduinţa (Negrişor încă n-a gustat din el şi nu va gusta până la venirea ei) că în pacea asta desăvârşită el va putea vorbi cu Eleonora, un ceas, două, cine ştie cât şi cine ştie până la care liman...

Şi inima i se strânse deodată de stupoare, la gândul că Eleonora ar putea, să nu se aşeze pe divan, să-şi tragă ea un scaun, lângă măsuţa cu lichior, să...

Şi Eleonora intră:

Doamne, se schimbase în capotul cu inscripţii din Coran! Negrişor simte cum o pietricică i se desprinde de pe ghizdul cugetului şi se lasă în adâncimi întunecat, sunând în apa fundurilor plin şi armonios; el vede cercul undei crescând cu o regularitate de geometrie impecabilă şi balsamul păcii îi umple sufletul cu această perfectă simetrie. Dar cercul s-a oprit deodată împietrit şi Negrişor parcă s-ar înghemui într-însul de teama deformării. Paşii Eleonorei au evoluat uşor prin cameră, ea cercetează ceva prin acest decor de sticle reflectoare, poate se contemplă în oglinzile care-i arată statura din ori ce fel de unghiuri, apoi se apropie de măsuţa de la mijloc. Sufletul lui Negrişor se opreşte; mâna ei a apucat speteaza unui scaun. Un moment de groază şi de stupoare; dar a fost numai să se reazime

în treacăt. Iat-o acum, se lasă pe divan, cu un picior sub dânsa, certându-l că nu şi-a băut lichiorul.

— Te-am aşteptat, bâlbâie el pierdut...

— Spune-mi, de ce el trebuia să vadă că rămâi... el ştia că rămâi... de ce trebuia să-i aduci aminte de fiecare dată...

— O simplă mulţumire stupidă şi egoistă... iartă-mă...

— Vroiai apoi să vii încoace?...

— N-aş fi îndrăznit... şi nu...

— ...şi nu?

— ... i-aş mai fi atras atenţia...

— Atunci, de ce?...

— Negrişor înălţă din umeri, complet imbecilizat.

— Acum de ce ai venit! Ştiai că el lipseşte?...

— Ţi-am spus doar, mă aşteptam să-l găsesc aicea. Îmi închipuiam că şi-o fi schimbat felul ocupaţiei...

Ea privi lung prin filtrul colorat al lichiorului din păhărel lumina becului.

— Ai fost complet de neînţeles în ultima vreme... şi... nepoliticos... Nici să nu vii la nuntă...

— Şi cu toate astea era atât de uşor de înţeles... era

atât de uşor să înţelegi totul...

— Era uşor... şi cu toate astea nu se înţelegea nimic... Când credeai că ai început în sfârşit să remarci ceva, totul se încurca iarăşi în aşa fel încât se excludea orice putiinţă de a-i da de rost.

Ea înălţă din umeri şi se ridică în picioare. Se aşează vag agasată pe-un scaun. Negrişor îngălbeni. Cercurile din fundul apei negre se sparseră şi se fărâmiţară. Nici o pietricică nu mai căzu să le dea din nou forma şi mişcarea simetrică. Dimpotrivă: acum ceva greu se prăbuşi în adâncimi, ceva ca un corp omenesc şi nu-l primi apa cu plesnet sonor şi elastic, ci în fund se aşternu un covor rigid şi sur. Asfaltul! bâlbâi Negrişor şi auzi într-adevăr doar bufnet surd de strivire şi pârâit de oase. Gemu de durere şi se ridică la rându-i:

— Straniu! mugi el... straniu!... Nici măcar când am fost atât de aproape de moarte, n-ai remarcat nimic...

— Spune drept a fost gluma... sau...

Creierii lui Negrişor au început să fiarbă.

— E adevărat că văzusei dinainte firetul în jurul gleznei?... Doamne a fost o îndrăzneală... şi acum mă cutremur! Spune, l-ai văzut?...

— Ah!...

Negrişor a scos un răget de fiară rănită. Şi n-a putut să bolborosească decât două silabe de troglodit.

Ea l-a privit zâmbind şi a venit să-l mângâie cu blândeţe pe păr.

— Te cred! l-a asigurat.

— Nu-i adevărat! a strigat el atunci din nou lovind cu pumnul în masă... Nu crezi nimic...

Şi lacrimile obidei şi deznădejdei au dat iarăşi buzna, acoperind de bunătatea obişnuită, mânia subită şi nefirească a ochilor.

— Eu nu vreau mila nimănui... eu vreau adevărul!...

Femeia de ciocolată l-a privit iarăşi uimită şi parcă înfricoşată; apoi ca să-şi alunge spaima din ochi a izbucnit în râsul ei nestăpânit, atât de nestăpânit, că pale de întunerec s-au gonit brusc pe tonul de-un contrast aşa de demonic cu strania bucurie.

Negrişor simţea cum imensul edificiu, în care se afla, se clatină: aşteptă să-şi recapete cumpănirea, pentru a se năpusti la fereastra, către care ochii lui chiar porniseră hotărâţi şi siniştri.

Hohotele femeii făcură loc cuvintelor sacadate de spasmul veseliei:

— Să nu te... duci... acolo... vezi... că acum... nu mai e cine să... să... să... te lege de picior...

Şi râsul porni şi mai năvalnic. Însă cu el porni şi pasul lui Negrişor.

Dar statuia de ciocolată i se interpuse în cale, zguduită şi mai cumplit de râsul fără răgaz, înfricoşat şi isteric.

— Sfârşeşte cu copilăriile... S-ar putea întâmpla să se întoarcă în serios...

El voi s-o dea deoparte, dar ea-l înlănţui deodată cu braţele pe după gât.

— Spune, gemu atunci Negrişor... ai crezut sau nu... a fost el care te-a convins că...

— Ah! lasă odată prostiile astea... Pentru numele lui Dumnezeu!...

Dar el o strângea acum cu putere şi-i umplea urechea cu suflul lui cald şi rugător:

— Vreau să ştiu, vreau să aflu dacă tu ai crezut în puritatea gândului meu... Şi dacă el te-a convins contrariul... Dacă tu ai avut măcar la început, o clipă cel puţin credinţa că pentru perspectiva ideei de a fi lipsit de tine aş fi vrut într-adevăr să fac ges... să mă arunc în prăpastie, hotărât şi cu voinţa liberă, fără a-mi da seama de gluma stupidă cu care Modreanu îmi zădărnicea şi-mi mânjea de ridicol fapta...

— Şi cu care te-a salvat... asta nu trebuie niciodată s-o uiţi... Aşadar el are dreptate.

— Are dreptate! Cine are dreptate?

Ea-l privi lung şi neînţelegător...

— Modreanu, desigur, răspunse liniştit. El susţinea într-adevăr că ţi-a bănuit intenţiile şi te-a legat de picior precaut şi discret, tocmai pentru a-ţi revenit într-ajutor la vreme. Deci lauda i se cuvine lui, căci el a săvârşit într-adevăr o faptă mare, în vreme ce eu mă amuzam şi nu credeam decât într-o glumă... iar dumneata, precum mărturiseşti, îţi lăsasei conştiinţa pradă unei nebunii trecătoare şi care nu rezolva nimic... Şi care, pe deasupra n-avea nimic cavaleresc şi mai cu seamă estetic în ea.... Ah, înţeleg, înţeleg, de asta tot îmi îndrugai înainte, cu ferăstroaica şi cu Cleopatra şi alte banalităţi penibile... amuzante, aşa ca simple glume, dar stupide şi caraghioase, dacă te gândeai la ele serios.

Mâinile lui Negrişor slăbiră şi Eleonora se desprinse...

— Pe când infinit mai elegant — surâse ea indefinit — şi atunci onoarea de fi erou al momentului ţi se cuvenea într-adevăr dumitale, ar fi fost dacă lucrurile s-ar fi petrecut aşa cum le bănuiam eu, ceea ce mă făcea să contrazic acerb pe Modreanu, ştirbindu-i săracul, gloria lui. Eu am crezut şi aşa cred încă, pentru că prea te uitai des înapoi, că ai văzut laţul firetului gros, ba chiar că ai tras puţin piciorul ca să-l simţi sigur şi

strâns... şi pe urmă, cu toate riscurile care rămâneau totuşi te-ai repezit... Şi astea toate numai că să mă amuzi pe mine... pentru că vedeai că gluma mă distrează... deşi Dumnezeu mi-e martor, n-aş fi crezut că o s-o duci până acolo... Eleonora închise ochii: — Să-ţi expui viaţa... numai pentru a duce până la spaima supremă veselia celei care pretinzi că-ţi place... Într-adevăr ar fi fost uluitor, ameţitor... şi, mai cu seamă, să ai norocul, să-ţi iei toate precauţiile să ieşi izbânditor din acest risc considerabil... oh, totul ar fi fost şi mai surprinzător şi mai grozav, dacă fără să observăm noi, te-ai fi legat singur de picior. Şi dacă numai ne-ai fi strigat: — Hei voi aceia! Pe mine m-aţi uitat?... Atunci, adio... la revedere, pe malul râului Styx.....Să desfizi veşnicia dintr-o glumă... În haz...

Negrişor privi uluit la fereastra care nu-i mai putea folosi la nimic şi prin care-i rânjea sarcastic tot întunericul de-afară, neînfricoşat de sfânta cruce a cercevelelor. Iar de-acolo privi şi mai încurcat la Eleonora, străduindu-se să priceapă în sensul trăsăturilor ei deacuma, dacă simbolul însuşi al acestui obiect sfânt, ar mai avea un înţeles în minunatul căpşor palid. Nici existenţa crucifixului de metal din peretele de la răsărit nu-l asigură; era o simplă podoabă în raport cu coloritul covorului de desubt, era o obişnuinţă, sau mai păstra încă rostu-i divin, doar pentru că în grozăvia pe care o etala închidea o nobilă, o

generoasă utilitate? Negrişor se înfricoşa să întrebe pe acest idol de cofetărie, dacă totuşi, neavând nici un motiv de amuzament la obârşie, semnul divin, mai avea şi altă valoare în această casă, în afară de arta desăvârşită, cu care fusese cizelat?

Eleonora care-şi contempla până şi nedumerirea la complicatul sistem de oglinzi al camerei, înălţă, în chip de sentinţă finală, din umeri, şi ridică ochii spre dânsul, izbind-o până la surâs schimonositura de jale, de umilinţă şi de meschin a bietei figuri de erou neisbutit.

— Iată, de aceea, — răsună glasul ei aşteptat fără nici un rost de nădejde — am ezitat totdeauna, între Modreanu şi tine. (Tot mai e un Dumnezeu pe lumea asta: îl tutuia...) Poate ai fi avut mai mult noroc... dacă nu m-ai fi speriat cu atâtea ciudăţenii, uneori neînţelese, alteori fade şi de-un gust aşa de melodramatic... Căci iată îţi mărturisesc... fiziceşte îmi plăceai mai mult ca el...

— Haide, spune, se apropie ea cu un pas imperativ apucându-i mâinile şi scuturându-l cu energie: — Spune! Aşa e că ţi-ai ales postura asta de disperat amoros pe margine de mormânt proaspăt cu regrete lăcrimoase şi cu zambile, crezând că ai să mă impresionezi mai bine?... Te iert pentru ideea de a-mi atribui astfel de gusturi, dacă-mi spui adevărul... Spune drept, aşa e că văzusei firetul şi te-ai aruncat,

sigur de rezistenţa lui?... Ca să mă faci să râd?...

Şi-l scutură din ce în ce mai tare, îmboldindu-l cu insistenţa ochilor negri şi profunzi să mintă, să se mintă.

Dar omuşorul lui se mişcă în gol şi buzele nu izbutiră să dea fiinţă nici unui sunet. Iar râsul ei sonor se prăvăli din nou peste sufletul stins, sfâşietor de clar şi greu şi de-o voioşenie tara înţeles...

— Spune, spune...

Şi înainte ca el să clipească, buzele ei se strânseră întrale lui, infinit de aproape ca două puişoare de întraripata lor mamă; capul i se lăsă pe spate şi ochii i se micşorară şi fugiră departe.

— La celălalt, desigur! — mai putu gândi Negrişor — şi o înălţă cu lăcomie la pieptu-i şi muşcă hămesit dintrînsa, ca un copil dintr-un dar de ciocolată.

Şi numai peste umărul ei, de undeva, dintr-un ungher imprecizabil, o clipă avu iluzia unui cap străveziu şi veşted, cu cioc alb ca neaua clipind şmecher dintr-o pleoapă imaterială ca neprevăzutul şi ca veşnicia.

✯ ✯ ✯